

2016

VUOSIKERTOMUS

OTAVA
KONSERNI

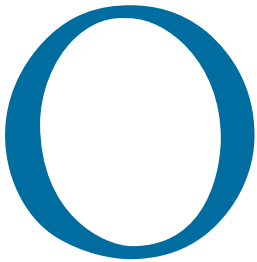

SISÄLTÖ

4	Hallituksen puheenjohtajan katsaus	15	Kirjat-liiketoiminta-alueen katsaus	37	Tilinpäätös
6	Konsernirakenne	18	Digi, digi, digi	55	Yhteystiedot
7	Avainluvut	21	Kauppa-liiketoiminta-alueen katsaus		
8	Vuosi 2016 lyhyesti	24	Pelillä positiivista pöhinää		
10	Toimitusjohtajan katsaus	27	Lehdet-liiketoiminta-alueen katsaus		
12	Henkilöstö ja vastuullisuus	30	Ainoa laatuaan Suomessa		
14	Konsernin organisaatio	33	Uudet liiketoiminnat -alueen katsaus		
		36	Google, Facebook ja me		

”Hyvä laatu ratkaisee myös laskevilla markkinoilla.”

Otava-konserni menestyi alan vaikeuksista huolimatta

Otava-konsernin myynti pysyi ennallaan vuonna 2016 ja oli 292,0 M€ (292,5 M€). Tähän vaikuttivat osittain jo aikaisemmin toteutuneet yritysostot, oppimateriaalin myyntimenestys ja Uusien Liiketoimintojen hyvä kehitys. Tulos säilyi edelleen hyvällä tasolla ja oli 21,0 M€ (20,7 M€).

KIRJOJEN MARKKINAT jatkoivat laskuaan Suomessa vuonna 2016. Tästä huolimatta Kustannusosakeyhtiö Otavan myynti yleisessä kirjallisuudessa säilyi edellisen vuoden tasolla. Suurin menestys saatiin kuitenkin oppimateriaaleissa, joissa markkinaosuus kasvoi merkittävästi.

Otavamedian aikakauslehtien tilausmyynnin ja mediomyynnin lasku jatkui vuonna 2016. Iloisen poikkeuksen teki sisältöään uudistanut Suomen Kuvalehti, jonka levikki säilyi edellisen vuoden tasolla. Tällainen hyvä kehitys sekä kirjoissa että aikakauslehdissä osoittaa jälleen kerran, että hyvä laatu ratkaisee myös laskevilla markkinoilla.

Henkilökunnan sitoutuminen yhtiön menestykseen on poikkeuksellisen korkealla tasolla. Tätä kuvaa henkilöstötutkimuksen erinomainen tulos ja konsernin valikoituminen yhdeksi Suomen innostavimmaksi työpaikaksi.

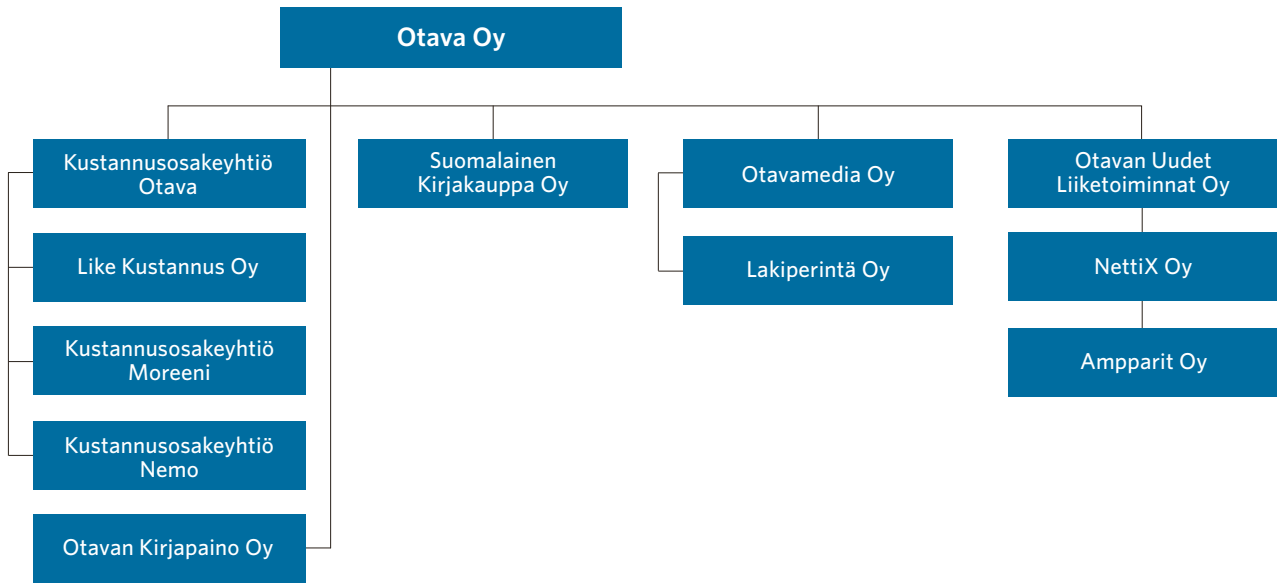
TOIMIALAN TULEVAISUUDEN haasteet ovat edelleen suuria. Media-ala jatkaa supistumistaan eikä loppua ole vielä näkyvässä. Näkemyksemme mukaan kuitenkin yritysjärjestelyt, joilla luodaan alan yrityksille paremmat toimintaedellytykset, ovat lähitulevaisuudessa välttämättömiä. Otava-konserni on tähän valmistautunut, ja meillä on siihen hyvät taloudelliset resurssit.

Otava-konserni on toiminut menestyksellisesti kirjojen ja aikakauslehtien kustantajana toista sataa vuotta. Uskomme, että se on mahdollista myös tulevaisuudessa, sillä lukeminen tulee säilyttämään keskeisen asemansa suomalaisten hyvinvoinnin ja menestyksen perustana.

Henrik Ehrnrooth

Hallituksen puheenjohtaja

Otava on suurin päätoimialoillaan Suomessa

KONSERNIN liiketoiminta-alueet ovat kirjojen kustantaminen (Kirjat), kirja-kauppa (Kauppa), aikakauslehtien kustantaminen (Lehdet) ja Uudet liiketoiminnot. Toiminta alkoi vuonna 1890 perustettuna Kustannusosakeyhtiö Otavassa, joka aloitti kirjapainotoiminnan 1908 ja aikakauslehtikustantamisen 1916 (Suomen Kuvalehti).

Otava on ollut perustamassa Otavamedia Oy:tä (1934, aiemmin Yhtyneet Kuvalehdet Oy) ja Suuri Suomalainen Kirjakerho Oy:tä (1969). Konserni on kasvattanut verkkoliiketoimintaansa ostettuaan NettiX Oy:n vuonna 2006 ja Ampparit Oy:n vuonna 2012. Vuonna 2011 Otava Oy osti Suomalainen Kirjakauppa Oy:n osakekannan.

Konsernin emoyhtiö on Otava Oy. Konserni on yksityinen, itsenäinen, riippumaton ja vakavarainen mediatalo.

Kirjat

Konsernin Kirjat-liiketoiminnan pääyhtiö on Kustannusosakeyhtiö Otava. Yhtiön toimialana on suomenkielisen kaunokirjallisuuden ja tietokirjojen sekä oppima-

teriaalien kustantaminen. Vuoden 2006 alusta liiketoiminta-alueeseen on kuulunut myös Like Kustannus Oy. Otava osti osake-enemmistön Kustannusosakeyhtiö Moreenista 2014, F-Kustannus Oy:n osakekannan 2015 ja Kustannusosakeyhtiö Nemon osakekannan 2016. Otava-konserni on suurin kirjankustantaja Suomessa.

Otavan Kirjapaino Oy on monipuolinen ja nykyaikainen kirjapaino ja sitomo, joka valmistaa kirjoja useille suomalaisille ja ulkomaalaisille kustantajille. Kirjapainon tuotantolaitokset sijaitsevat Keuruulla.

Kauppa

Suomalainen Kirjakauppa Oy harjoittaa kirjojen vähittäismyyntiä. Yhtiöllä on 58 kirjamyymälää. Myymäläverkosto kattaa koko Suomen. Yhtiö on alan suurin toimija ja sillä on myös kirjojen verkkokauppa suomalaisen.com.

Lehdet

Otavamedia Oy harjoittaa aikakaus- ja asiakaslehtien kustannus- ja julkaisutoimintaa sekä kirjakerhotoimintaa. Otava-

media on kaikilla näillä toimialoilla suurin Suomessa. Vuonna 2015 Asiakasviestinnän toiminta laajeni merkittävästi Otavamedia Oy:n ostettua MCI Press Oy:n osakekannan ja MCI Press Oy:n ostettua vuoden 2015 lopulla Alma 360 Oy:n osakekannan. Asiakasviestintäyksikkö toimii Otavamedia OMA -nimellä sen jälkeen, kun Otavamedia OMA Oy fuusioitiin emoyhtiönsä 2016.

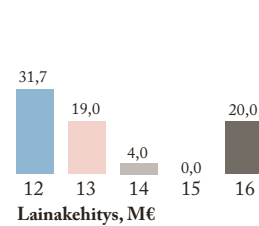
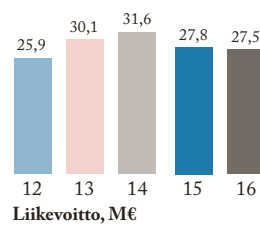
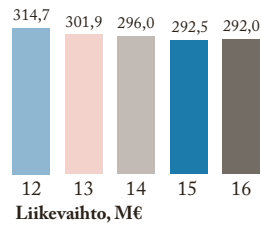
Kirjakerhotoimintaa harjoitetaan apu-toiminimellä Suuri Suomalainen Kirjakerho. Kirjakerholiiketoiminta laajeni vuonna 2015 Otavamedia Oy:n ostettua Bonnier Books Finland Oy:n kirjakerholiiketoiminnan.

Uudet liiketoiminnot

Konsernin uusiin liiketoimintoihin kuuluvat emoyhtiönä toimivan Otavan Uudet Liiketoiminnot Oy:n lisäksi NettiX Oy ja Ampparit Oy. NettiX Oy:n lukuisat nettisivustot toimivat sähköisinä markkinapaikkoina, joista tunnetuimpia ovat netti-auto.com ja nettivene.com. Ampparit Oy ylläpitää ampparit.com- uutissivustoa ja myy mediaseurantapalveluja.

2016

AVAINLUKKEHITYS

KONSERNI TULOS	2016 M€	%	2015 M€	%	2014 M€	%	2013 M€	%	2012 M€	%
Liikevaihto	292,0		292,5		296,0		301,9		314,7	
Operatiivinen liikevoitto (EBITA)	31,6	10,8	31,1	10,6	37,1	12,6	32,4	10,7	26,6	8,5
Poistot konserniliikearvosta ja liiketoimintojen hankintamenoista	4,3	1,5	3,8	1,3	5,8	2,0	2,8	0,9	1,2	0,4
Liikevoitto	27,5	9,4	27,8	9,5	31,6	10,7	30,1	10,0	25,9	8,2
Tulos ennen veroja	27,3	9,4	27,7	9,5	31,3	10,6	29,6	9,8	25,0	8,0
Tilikauden voitto	21,0	7,2	20,7	7,1	23,6	8,0	22,0	7,3	18,5	5,9
Tulorahoitus	31,9	10,9	31,9	10,9	36,3	12,3	32,1	10,6	26,4	8,4

TASE JA KANNATTAVUUS

Investoinnit	47,5		15,9		5,9		13,5		10,4	
Oma pääoma	188,8		177,5		165,6		150,3		134,6	
Pitkäaikainen vieras pääoma	0,0		0,0		2,0		13,7		13,0	
Lyhytaikainen vieras pääoma	92,3		72,3		69,1		62,9		81,6	
Omavaraisuusaste %	72,5		77,6		77,1		72,8		64,8	
Sijoitetun pääoman tuotto %	14,4		16,0		18,6		18,0		15,9	
Oman pääoman tuotto %	11,5		12,1		15,0		15,5		14,6	
Konsernin henkilöstö keskimäärin	1103		1079		1082		1178		1249	

KIRJAT

Liikevaihto	61,5		54,5		51,5		55,5		58,4	
Operatiivinen liikevoitto (EBITA)	8,0	12,9	7,2	13,2	5,8	11,3	6,3	11,3	8,9	15,1
Toimintavolyymit:										
Julkaistut uutuudet, nimikkeitä	1048		712		597		666		722	
Uudet painokset, kpl	1101		1120		1011		1019		1345	
Myytyjä kirjoja, milj. kpl	5,0		4,6		4,4		5,0		5,4	
Kirjapainon tuotanto, milj. kpl	6,8		5,9		5,4		6,2		7,9	

KAUPPA

Liikevaihto	105,2		107,9		106,7		106,3		106,5	
Operatiivinen liikevoitto (EBITA)	3,2	3,1	4,5	4,1	4,2	3,9	2,4	2,2	-1,9	-1,8
Toimintavolyymit:										
Asiakasmäärät	5,8		5,9		5,8		5,7		6,0	
Myytyjä kirjoja, milj. kpl	4,2		4,4		4,6		5,1		4,7	

LEHDET

Liikevaihto	127,3		130,5		137,8		143,6		154,6	
Operatiivinen liikevoitto (EBITA)	15,2	11,9	17,2	13,2	22,5	16,4	18,7	13,0	16,8	10,9
Toimintavolyymit:										
Aikakauslehtinimikkeitä, kpl *)	158		213		111		107		108	
Lehtimyynti, vuosivolyymit, milj.kpl *)	34		34		35		35		40	
Myytyjä kirjoja (SSKK), milj. kpl	0,6		0,8		1,0		1,1		1,2	

UUDET LIIKETOIMINNOT

Liikevaihto	16,0		14,4		14,1		12,3		11,0	
Operatiivinen liikevoitto (EBITA)	7,4	46,0	7,6	52,9	7,6	53,6	6,5	53,1	5,4	49,6

*) yleisö-, asiakas- ja verkkolehdet

Vuosi 2016

kirjat

Otavan digioppimateriaalien käyttö kasvoi vuoden 2016 aikana yli 10-kertaiseksi edelliseen vuoteen verrattuna.

Joka toisen ekaluokkalaisen repussa kulkee Seikkailujen aapinen.

Otava osti laadukkaita lasten ja aikuisten tietokirjoja julkaisevan Kustannusosakeyhtiö Nemon.

Kotimaisen lasten- ja nuortenkirjallisuuden 2016 myyntilistan kuningas oli jälleen Mauri Kunнас: kahdestakymmenestä listan kärkisijasta yksitoista kuului hänelle.

Otava ja Hidasta elämää -sivusto aloittivat yhteistyön suomalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Otava osti vähemmistöosuuden digitaalisen videokerronnan yrityksestä, DiSEL21 Oy:stä.

Johannes Ekholmin esikoisromaani Rakkaus niinku sai Kalevi Jäntin palkinnon ja oli Helsingin Sanomien kirjallisuuspalkintoehdokkaana.

Oppikirjojen myynti oli onnistunut huolimatta opetussuunnitelman muutoksesta.

Henkilöstön työtyytyväisyys oli huippuluokkaa: Suomen innostavin työpaikka Corporate Spiritin asiakasjoukossa 2016.

Asiakaslupaus iloisesta ja asiantuntevasta palvelusta toteutui kaikilla mittareilla.

Opiskelun maailman digitaalisten tuotteiden jakelu toimi.

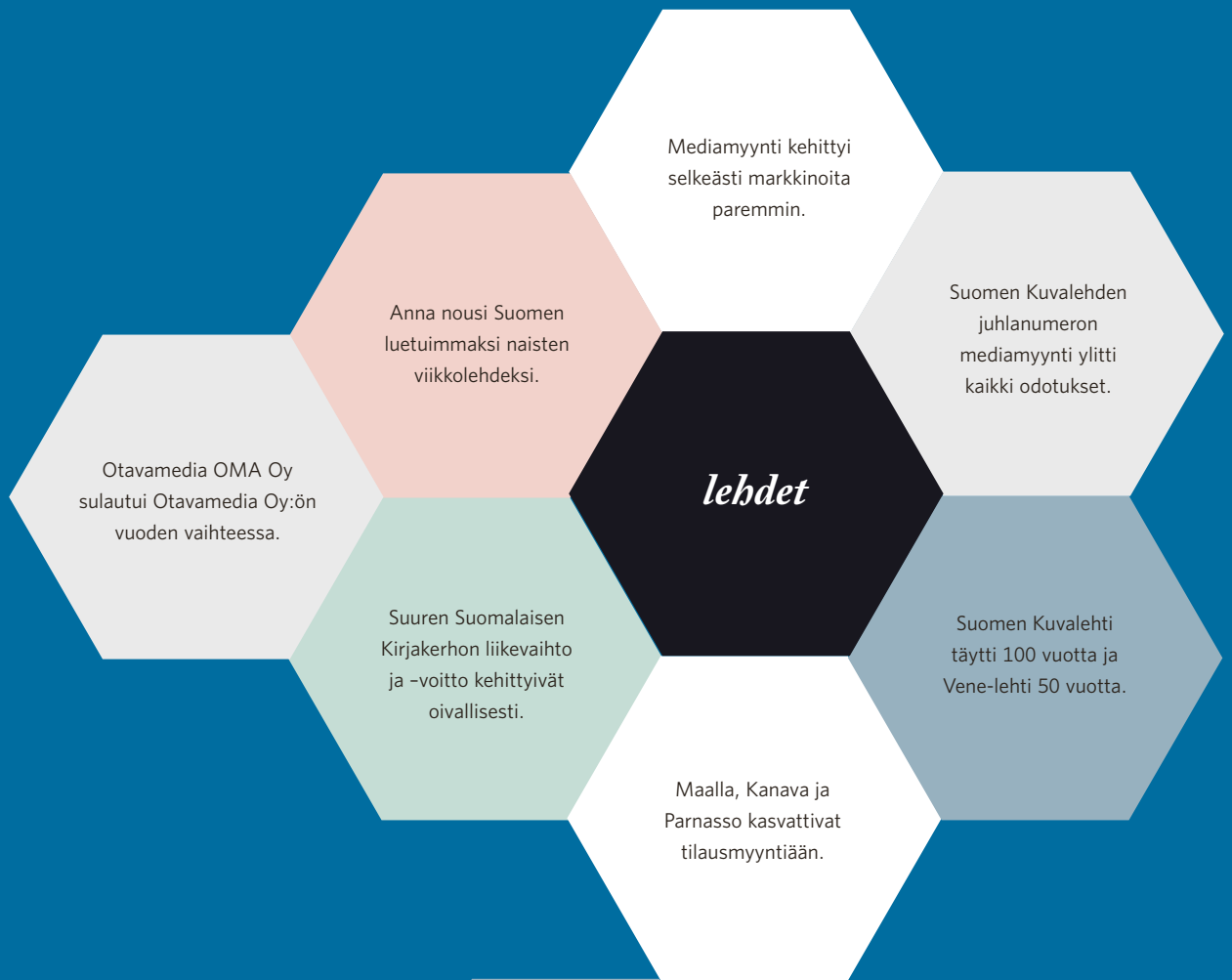
Yhtiö sai korkeimman arvosanan Suomen erikoistavarakauppaketjujen joukossa Taloustutkimus Oy:n Suomi Tänään -tutkimuksessa tammikuussa.

kauppa

Kahdeksan myymälää uudistettiin: uuden konseptin myymälöitä on nyt 48.

Kanta-asiakkuusmyynti kehittyi hienosti ja kanta-asiakkaiden määrä ylitti 800 000 rajan.

Monikanavaisutta 24/7 vahvistettiin ja verkkokaupan myynti kasvoi.

”Median kilpailussa
vain vahvat ja
ennakkoluulottomat
toimijat menestyvät.”

Kasvu tavoitteena

K

oko viestintäala on jo usean vuoden ajan kamppailut kasvun aikaansaamiseksi. Toimintaympäristö ja yleinen taloudellinen tilanne eivät ole olleet omiaan kasvun edistämiseksi. Median kokonaismarkkinoiden lasku on jatkunut kuluneena vuonna ja printtimedian mainosnäkyvät ovat heikentyneet. Olisi toivottavaa, että Suomen Pankin joulukuun 2016 ennuste maan talouden palaamisesta kasvu-uralle yksityisen kulutuksen ja investointien tukemana toteutuisi lähiaikoina.

Otava-konsernin toimintavuosi 2016 oli olosuhteisiin nähden hyvä. Liikevaihto säilyi edellisvuoden tasolla ja liike tulokselle voidaan antaa arvosana hyvä. Omavaraisuusaste on jo perinteisesti ennätystasolla.

KIRJAT-LIIKETOIMINTA-ALUEEN liikevaihto ja operatiivinen liike tulos paranivat. Kirjankustantamon liikevaihto ja tulos kasvoivat merkittävästi. Kustannustoiminnassa ilonaiheita olivat oppimateriaalien menestys ja kotimaisen kaunokirjallisuuden hieno vuosi. Myös Otavan Kirjapainon liikevaihdon ja tuloksen hyvä kehitys ilahduttavat.

Suomalaisen Kirjakaupan liikevaihto pieneni edelliseen toimintavuoteen verrattuna. Liike tulos oli tyydyttävä, vaikka jäikin hieman edellisvuodesta. Kirjakaupan hyviä saavutuksia olivat henkilöstötutkimuksen erinomaiset tulokset ja yhtiön saama tunnustus Suomen innostavimpana työpaikkana 2016.

LIKEVAIHDOLTAAN JA HENKILÖSTÖLTÄÄN

suurin liiketoiminta-alueista on Lehdet. Lehtien liikevaihto laski odotetutusti hieman kuluneena toimintavuonna, mutta liike tulos säilyi hyvänä. Mediamyynnin kehitys on Otavamediassa ollut selvästi markkinoita parempi sekä aikakauslehdissä että digitaalisella puolella. Lehtimyynnin lasku jatkui alan kehitystä mukaillen.

OTAVAN UUDET LIIKETOIMINNAT NettiX- ja Ampparit-tytäryhtiöineen menestyivät ja liiketoiminta-alueen kannattavuus on korkealla tasolla.

Otava-konserni kasvaa yritysostoilla. Meillä on niihin hyvät valmiudet, koska omavaraisuusasteemme on korkea. Kuluneena vuonna olemme toteuttaneet näitä mahdollisuuksia ostamalla yrityksiä, kasvattamalla omistusosuuttamme ja tekemällä vähemmistösiioituksia tulevaisuuden yhtiöihin.

Yhä kiristyvässä – ja nykyään jo globaalissa – digitaalisen ja perinteisen median kilpailussa vain vahvat ja ennakkoluulottomat toimijat menestyvät. Yhtenä Suomen innostavimmista työpaikoista Otava-konsernilla on suotuisat lähtökohdat onnistua myös jatkossa.

Alexander Lindholm

Otava Oy:n toimitusjohtaja

Henkilöstö haluaa vaikuttaa Otava-konsernin menestykseen. Keväällä 2016 toteutetun henkilöstökyselyn vastausprosentti oli ennätysellisen korkea, 92,1 prosenttia ja tulokset AAA-luokassa.

Otava-konsernissa on innostunut kulttuuri

TULOKSET OLIVAT kokonaisuutena erinomaiset siitä huolimatta, että media-ala on suuressa muutoksessa. Suomalainen Kirjakauppa sai tutkimuksessa parhaat tulokset ja se palkittiin Suomen innostavimpana työpaikkana. Palkinto tuli jo toistamiseen kirjakaupan henkilöstölle.

Konsernin tuloksesta palkitseminen koettiin oikeudenmukaiseksi. Myös yrityksen viimeaikainen kehitys ja päätöksenteon tehokkuus nousivat esiin vahvuuksina. Voimme kehittää toimintaamme edelleen

vahvistamalla työn innostavuutta ja mielenkiintoisuutta sekä lisäämällä osallistumis- ja aloitteentekomahdollisuuksia.

Työkyvystä huolehditaan

Henkilöstön työkykyyn on panostettu. Yhteistyölle työterveyshuollon kanssa on asetettu liiketoimintalähtöiset tavoitteet ja sovittujen toimenpiteiden tuloksia arvioidaan säännöllisesti. Terveyttä koskevilla kyselyillä on kartoitettu työyhteisöjen tilannetta ja yksilöiden kehittämistarpeita.

Kulttuuri- ja liikuntaharrastuksia aktivoitiin mm. Hyvinvoiva Suomalainen -kampanjalla ja osallistamalla isolla joukolla Yritysmaratonviestiin.

Muutos organisaatioissa ja työtehtävissä on jatkuvaa. Otavan Uudet liiketoiminnot -yhtiöön siirrettiin NettiX Oy ja Ampparit Oy. Suoraan liiketoiminnan järjestelmistä vastaava konsernin IT-henkilöstö siirtyi liiketoimintayksiköihin. Otavamedia OMA:ssa toiminnan kehittäminen jatkuu ja yhteisten toimintatapojen ja työ-kulttuurin luominen vaatii edelleen kovaa työtä. Avoin ja ymmärrettävä viestintä on keskeistä muutosten läpiviennissä.

Osaavat otavalaiset

Kirjakaupassa 450 työntekijää vahvisti osaamistaan asiakaspalvelussa. Yhteiset oppimispelitapahtumat tarjosivat myös tilaisuuden jakaa hyviä käytäntöjä.

Lean-koulutuksissa mietittiin työn organisoimista siten, että työn suorittaminen nopeutuisi ja yksinkertaistuisi. Lisäksi syntyisi parempaa laatua. Kirjoissa Nopia-

”Haluamme olla toimialan innostavin työpaikka.”

hankkeessa etsittiin kokonaan uudenlaista kustantamisen tapaa. Lehdissä keskityttiin työnkulkujen vakioimisen, arjen sujuvuuden mahdollisuuksiin ja ajan löytämiseen luovalle työlle.

Digitaalisuus muuttaa työtehtäviä. Kilpailussa pärjääminen edellyttää yhteistyötä toimintojen välillä ja osaamisen vahvistamista. Kiinnostavan, laadukkaan sisällön tuottamiseen on panostettu eri yksiköissä.

Esimiehille ja asiantuntijoille on tehty henkilökohtaisen toiminnan arviointia (360), joiden pohjalta on laadittu kehittymissuunnitelmat. Palautekäytäntöihin luotiin yhteisiä toimintatapoja. Esimiesvalmennuksissa on keskitytty muutoksen johtamiseen ja työkykyjohtamisen taitoihin.

Suomen innostavin työpaikka

Suomalainen kirjakauppa on jo toisena vuonna peräkkäin tutkimuksen perusteella Suomen innostavin työpaikka. **Panu Porkka** on ollut kirjakaupan toimitusjohtajana tammikuun 2017 puolesta välistä.

”On hienoa, että henkilökunta on ylpeä omasta tekemisestään. Yrityksessä on hyvä henki, siellä on tehty paljon hyvää työtä 105-vuotisen yrityshistorian aikana.” Porkka toteaa.

”Kirjakauppa ei ole hiipumassa mikäli pidämme siitä itse huolen. Se vaatii oikeaa asennetta, intohimoa ja eteenpäin vievää ajattelua. Uskon, että meillä on loistava mahdollisuus kehittää liiketoimintaamme kohti Suomen parasta asiakaspalvelua, kaikki kanavat kattavaa asiointikokemusta ja monipuolisinta sekä kiinnostavinta tarjontaa. Meillä on siihen kaikki resurssit ja oikeat ihmiset. Menestyminen vaatii aina

ymmärrystä kuluttajan tarpeesta ja kilpailijoita tehokkaampaa toimintaa.”

Otava - vastuullisesti Suomesta

Otava-konsernin yritysvastuu perustuu yli 100-vuotiaan perheyhtiön arvoihin, joita ovat vastuullisuus, laatu, rohkeus ja läheisyys. Vuonna 2016 konserni on lähestynyt vastuullisuutta erityisesti sidosryhmien tarpeiden sekä työllistämisen näkökulmista.

Otava haluaa, että Suomessa kannattaa valmistaa kirjoja. Otavan Kirjapaino on ollut Keuruulla pitkäaikainen työllistäjä ja se on osa yhteisöä. Otavan kirjoihin käytettävästä paperista 95 prosenttia tuotetaan Suomessa - valtaosa Oulussa - ja erityisesti pienten erien toimittamisessa suomalaiset alihankkijat ovat olleet hyviä kumppaneita.

Vuonna 2016 Otava on keskittynyt yritys vastuutyön organisointiin ja päivittämiseen strategian mukaiseksi. Näkemystä ja sparrausta vastuullisuuskysymyksiin on haettu EGN Sustainability -ryhmästä, jonka jäseneksi konserni liittyi syksyllä 2016.

Vastuullisuusajattelun viemiseksi konkreettiselle tasolle on käynnistetty kolme työryhmää, joissa edistetään keskeisiä teemoja. Niitä ovat paperin ympäristövaikutukset muuttuvassa markkinatilanteessa, joustava työelämä ja käyttö sähköön vaikutukset.

Otava haluaa olla toimialan innostavin työpaikka ja aito, konsernin läpäisevä vastuullisuus on keskeinen osa tämän tavoitteen saavuttamisessa.

Lue lisää yritys vastuutyöstämme Ota vastuu -sivustolta! <http://otavastuu.otava.fi/>

Henkilöstö 31.12.2016

OTAVA-KONSERNISSA

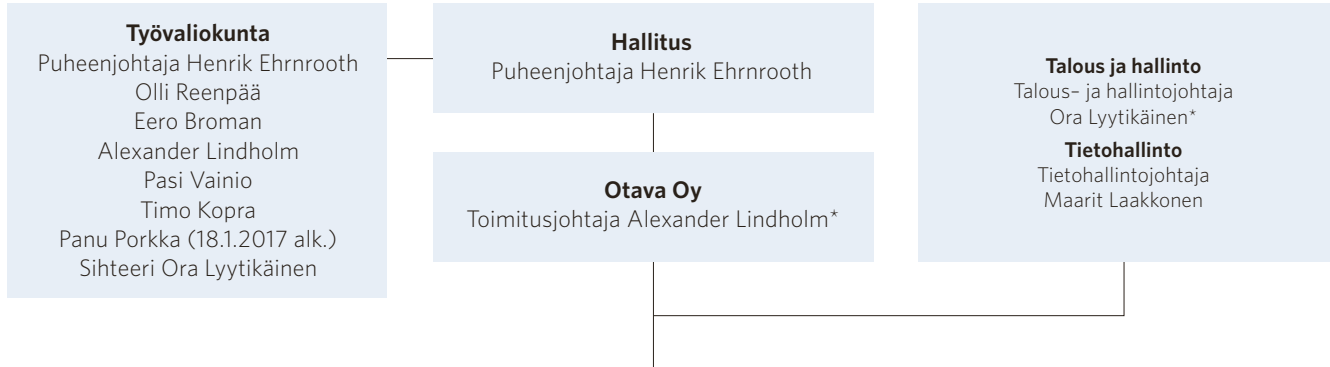
työskenteli vuonna 2016 1 103 henkilöä:

KIRJAT	221
KAUPPA	378
LEHDET	445
UUDET LIIKETOIMINNOT	10
EMOYHTIÖ	49

HENKILÖKUNNASTA naisia oli 75 prosenttia ja miehiä 25 prosenttia. Keskimääräinen ikä oli 42 vuotta ja keskimääräinen työsuhteen kesto 10 vuotta.

Konsernin organisaatio 1.1.2017

<p>Kirjat Pasi Vainio*</p> <hr/> <p>Kustannusosakeyhtiö Otava Toimitusjohtaja Pasi Vainio</p> <p>Yleinen kirjallisuus</p> <p>Kaunokirjallisuus, lasten- ja nuortenkirjallisuus Minna Castrén</p> <p>Tietokirjat Eva Reenpää</p> <p>Oppimateriaalit Teuvo Sankila</p> <p>Markkinointi Maija Kuusi</p> <p>Taloushallinto Arto Tuokko</p> <p>Like Kustannus Oy Päivi Paappanen</p> <p>Kustannusosakeyhtiö Moreeni Pasi Vainio</p> <p>Kustannusosakeyhtiö Nemo Pasi Vainio</p> <p>Otavan Kirjapaino Oy Minna Kokka</p>	<p>Kauppa Panu Porkka* (18.1.2017 alkaen)</p> <hr/> <p>Suomalainen Kirjakauppa Oy Toimitusjohtaja Panu Porkka</p> <p>Ostot Reetta-Liisa Pikkola</p> <p>Myynti Mervi Jäntti</p> <p>Talous ja hallinto Pirjo Hämäläinen</p>	<p>Lehdet Timo Kopra*</p> <hr/> <p>Otavamedia Oy Toimitusjohtaja Timo Kopra</p> <p>Julkaisuyksikkö Yleisölehdet Katriina Kaarre (1.2.2017 alkaen)</p> <p>Kuluttaja-asiakkuudet Eija Männistö ja Markus Rouhiainen</p> <p>Yritysasiakkuudet</p> <p>Mediamyynti Tomi Takanen</p> <p>Otavamedia OMA Asiakasviestintä Merja Haverinen (13.2.2017 alkaen)</p> <p>Henkilöstö ja talous Anne Mantila</p>	<p>Uudet liiketoiminnat Jaakko Haapakangas</p> <hr/> <p>Otavan Uudet Liiketoiminnat Oy</p> <p>Antti Karlqvist M & A *</p> <p>NettiX Oy Veli-Matti Vännimäja</p> <p>Ampparit Oy Lauri Sihvonen</p>
---	--	---	---

* Konsernin johtoryhmän jäsen

avainluvut 2016

liikevaihto	M€
2016	61,5
2015	54,5
liikevoitto (EBITA)	M€
2016	8,0
2015	7,2
henkilöstö	hlö
2016	221
2015	218

kirjat

LIIKETOIMINNAN OSUUS
KONSERNIN
LIIKEVAIHDOSTA

21,1%

”Otava vahvisti asemaansa yhtenä maan johtavista oppimateriaalin kustantajista.”

Markkina-asema vahvistui

K

irjat-liiketoiminnan markkina-asema vahvistui kaikilla sektoreilla. Yleisen kirjallisuuden kustantamisessa liikevaihto säilyi edellisvuoden tasolla laskevilla markkinoilla, ja oppimateriaaleissa kasvu oli selvästi markkinakehitystä parempi. Myös kirjapaino vahvisti asemiaan. Kustantamisessa toiminta laajeni myös yritysostolla, kun Kustannusosakeyhtiö Nemo liitettiin osaksi Otavaa. Koko liiketoiminnan liikevaihto kasvoi ja tulos parani.

OTAVAN KOTIMAISEN kaunokirjallisuuden kustannusohjelma oli poikkeuksellisen vahva. Jari Tervon *Matriarkka* oli vuoden kirjallinen tapaus ja myyntimenestys. Miika Nousiaisen *Juurihoito* valloitti yleisönsä niin romaanina kuin teatterinäytännölläkin. Laila Hirvisaaren omakohtainen romaani *Hiljaisuus* kosketti laajaa lukijakuntaa. Sirpa Kähkönen sai mm. Suomi-palkinnon, ja hänen *Tankkien kesä* -romaaninsa oli Finlandia-palkintoehdokas.

Aino Havukaisen ja Sami Toivosen *Tatu ja Patu* nousivat kotimaisen lastenkirjallisuuden kirkkaimmiksi tähdiksi. *Tatu ja Patu etsivinä* oli maamme myydyin lastenkirja ja *Kanelia kainaloon, Tatu ja Patu!* -jouluelokuva keräsi ennätysyleisön. Siri Kolun *Kesän jälkeen kaikki on toisin* nimettiin lasten ja nuortenkirjallisuuden Finlandia-palkintoehdokkaaksi ja hänelle myönnettiin Topelius-palkinto.

Tietokirjojen suurimmaksi menestykseksi nousi *JHT - Musta lammas*, Mikko Aaltosen elämäkerta Jare Henrik Tiihostesta eli Cheekistä. Kiekkolegenda Marko Jantusen selviytymistarina, Marko Lempien kirjoittama *Läpi helvetin* oli vuoden myydyin urheilukirja.

Liken kotimaisen kaunokirjallisuuden kustannusohjelmassa erityisiksi arvostelumenestyksiksi nousivat Askto Sahlbergin *Pilatus* ja Antti Tuomaisen *Mies joka kuoli*. Tommi Liimatan ylöskirjaa-

ma rockelämäkerta *Sami Yaffa - Tie taipuu* oli sekä arvostelu- että myyntimenestys.

VUOSI 2016 oli opetussuunnitelmien uudistumisen vuosi. Otava vahvisti asemaansa yhtenä maan johtavista digitaalisen ja painetun oppimateriaan kustantajista. Koulut ottivat digitaalisia materiaaleja käyttöön noin kymmenkertaisen määrän edellisvuoteen verrattuna. Kuntatalouden tiukasta tilanteesta huolimatta liiketoiminnassa onnistuttiin yli kaikkien odotusten. Lukiossa ja perusopetuksessa markkinaosuus kasvoi merkittävästi. Menestys perustuu laajan tuotepaletin toimivuuteen molemmilla kouluasteilla.

Henkilöstön vahva sitoutuminen ja panostus yhdessä tekemiseen siivittivät onnistumista. Jatkuva oppimisesta ja sen kehittämisestä kiinnostuminen on menestyksen avain tulevaisuudessakin.

OTAVAN KIRJAPAINON koko henkilöstö osallistui lean-koulutukseen ja aktivoitui arjen työssä etsimään kehityskohteita ja ratkaisuja. Henkilöstötutkimuksen parantuneiden tuloksien perusteella otetut askeleet koettiin oikeasuuntaisina.

Markkinatilanne loi mahdollisuuksia ja konsernin ulkoinen myynti kasvoi kolmanneksella. Kulunut vuosi todisti, että kotimaisen tuotannon kilpailukykyä voidaan parantaa toimintaa sujuvoittamalla ja lähituotannon eduilla.

Pasi Vainio

Kustannusosakeyhtiö Otavan toimitusjohtaja

Digi, digi, digi

Digitaaliset oppimateriaalit nousevat vähitellen painettujen oppikirjojen rinnalle. Oppimisen digitalisaatio tarjoaa oppijoille uudenlaista vuorovaikutteisuutta, henkilökohtaistamista ja uusia tapoja oppia tehokkaammin. Haasteina digi-materiaaleihin siirtymisessä ovat tekninen infrastruktuuri ja ennen muuta hitaasti muuttuvat asenteet.

”OPPIKIRJA ON erinomaisesti toimiva formaatti ja tulee olemaan mukana oppimistilanteissa vielä pitkään. Opiskelutapa tulee kuitenkin muuttumaan teknologian mahdollistamana. Tarkoituksemme on suunnitella ja tuoda markkinoille palvelukokonaisuus, joka tukee opettajaa ja oppijaa monipuolisesti”, Otavan digitaalisen tuotannon ja julkaisemisen liiketoimintapäällikkö **Markku Pelkonen** selvittää.

Suomen kansainvälinen vahvuus on opettajien autonomia ja vapaus valita aineistot ja pedagogiset menetelmät vapaasti.

”Suomalaiset opettajat ovat korkeasti koulutettuja osaajia, ja heidän oikeutensa valita oppimateriaalimuoto on yksi keskeinen periaate heidän työssään. Tällä hetkellä enemmistö opettajista valitsee yhä tutun ja turvallisen painetun kirjan, eli vain murto-osa käytössä olevista oppimateriaaleista on digitaalisia. Niinpä hyvä, laadukas oppikirja on edelleen digimateriaalienkin lähtökohta Suomessa. Pysyvä muutos syntyy vasta silloin, kun tarpeeksi suuri osa opettajista löytää digitaalisuuden tuomat hyödyt. Samanaikaisesti yksi muutostilanteessa toimimisen vahvuus on

opettajien kyky ja oikeus tehdä päätöksiä itsenäisesti.”

Infrastruktuuri on vielä aika puutteellista kouluissa, ja se hidastaa digitaalisten materiaalien käyttöönottoa.

”Tietokoneet ja muut laitteet sekä tietoliikenneyhteydet ovat eritasoisia eri kouluissa ja kunnissa. Isot kunnat ovat joskus kankeampia muuttumaan kuin pienet, vaikka niillä on enemmän resursseja ja osaamista. Joissakin pienissä kunnissa ollaan hyvin innovatiivisia, ja silloin niissä panostetaan teknologian järkevään hyödyntämiseen. Vaikka diginatiiveista puhutaan paljon, nuoret eivät välttämättä käytä teknologiaa taitavasti. He tarvitsevat edelleen opettajan tukea. Perusinfraa voidaan kehittää keskitetysti esimerkiksi valtion toimesta, mutta pelkät laitteet eivät tuo muutosta”, Pelkonen muistuttaa.

Vuorovaikutteisuus tehostaa oppimista

Digitaalisuudessa merkittävin hyöty saadaan vuorovaikutteisuudesta.

”Kun oppija tekee tehtäviä digitaalisesti, hän saa heti palautetta, joka ohjaa etenemään oikeaan suuntaan. Vaikka opet-

taja arvioi vastauksia myöhemmin, jatkuva oppimateriaalin tarjoama palaute tukee oppimisprosessia. Opettaja voi myös seurata oppimisprosessia tehokkaammin digitaalisten työkalujen avulla. Oppilasanalytiikka antaa opettajalle mahdollisuuden seurata, mihin oppijan aika meni hänen tehdessään tehtävää, ja mikä hänelle oli vaikeaa. Näin opettaja huomaa, jos joku ei pysy mukana opetuksessa tai tarvitsee lisää mielekästä tekemistä.”

Oppimateriaali myös mukautuu oppijan tarpeiden mukaan, ja hänen valinnanvapautensa kasvaa.

”Samasta sisällöstä on monta erilaista esitystapaa, jotka vastaavat erilaisten oppijatyyppien tarpeisiin. Oppimateriaalit modularisoituvat pieniksi kokonaisuuksiksi, joita opettaja ja oppijat voivat soveltaa ja hyödyntää eri tavoin. Yksi sisältö ei palvele kaikkia, vaan oppija voi käyttää omaa kokemuspohjaansa uuden oppimiseen. Materiaali ohjaa tutkimaan asiaa eri tavoin ja ylittämään myös oppiaineiden rajat. Esimerkiksi vettä voidaan tutkia matematiikan, kielten, luonnontieteiden ja yhteiskuntaopin välinein. Oppijoiden erilaisuus siis tunnistetaan ja oppiminen viedään →

Joel Pelkonen kuuluu sukupolveen, jolle tietokone ja mobiililaitteet ovat luonnollinen osa oppimista.

Vaikka diginatiiveista puhutaan paljon, nuoret tarvitsevat edelleen opettajan apua.

”Hyvä, laadukas sisältö on edelleen digimateriaalienkin lähtökohta Suomessa.”

lähelle tuttuja, arkisia asioita”, Pelkonen sanoo.

Uusien materiaalien käytössä opettajan suunnitteluosaaminen korostuu. Enää ei voi seurata kirjan rakennetta suoraviivaisesti.

”Digitaalisuuden hyödyt ovat selvät. Tietyt oppiaineet hyötyvät todella rikkaita, interaktiivisista sisällöistä, kuten vaikkapa luonnontieteet ja vieraat kielet. Otava tukee opettajia monin tavoin materiaalien käytössä, eikä kukaan jää yksin uuden teknologian kanssa”, Pelkonen lupaa.

Esimerkkitapaus: Scene

Uusi Otavan englannin kielen oppimateriaali *Scene* murtaa vanhan myytin oppikirjasta passiivisena mediana.

”Kirjan tehtävänannot ohjaavat, aktivoivat ja antavat vaihtoehtoja oppijalle. Kirja

aktivoi esimerkiksi oppijoita verkkoon hakemaan tietoa ja ideoita. Kirja ja digitaalinen materiaali tukevat toisiaan ja muodostavat kokonaisuuden, hybridin”, Pelkonen toteaa.

Digitaalinen vaihtoehto on kirjaa laajempi.

”Erilaiset rikasteet ja vaihtoehdot tekevät aineistosta monipuolisemman. Video ja ääni tuovat kielenopiskelun lähelle todellisia keskustelutilanteita. Digitaaliseen aineistoon on mahdollista tehdä alleviivauksia ja omia muistiinpanoja. Myös syvennetty itseopiskelu on mahdollista, jos oppija tarvitsee lisäharjoituksia tai kiinnostuu jostakin aiheesta erityisesti.”

Scene antaa opettajalle myös uusia ideoita opetuksen elävöittämiseen.

”*Show and tell* -tehtävissä oppilas valitsee itse, mistä pitää esitelmän. *Action!*

tehtävät voivat olla ryhmätöiden esittelyä, näyttelyä ja puheita, joita voidaan myös videoita ja jakaa suljetussa ryhmässä verkossa. *Go online* -tehtävät sen sijaan ohjaavat kriittiseen tiedonetsintään verkossa. Kaiken tämän tavoitteena on saada aikaan paremmat oppimistulokset helpommin.”

Otavan osaaminen huippua

E erityisesti itse maksettavien lukion oppimateriaalien kohdalla oppijan ja hänen vanhempiansa voi olla vaikea hahmottaa immateriaalisia tuotteita ja niiden hyötyjä.

”Iso D ja iso G, eli digitalisaatio ja globalisaatio muovaavat toimintaympäristöämme jatkuvasti ja usein ennakoitua nopeammin. Monella muulla markkinalla ollaan totuttu maksamaan esimerkiksi digitaalisista palveluista ja muista immateriaalisista tuotteista päivittäin, mutta Suomessa tämä on edelleen uutta. Etenemme asiakkaiden tarpeen mukaan, ja tuomme uudet palvelut oikeaan aikaan isoille massoille.”

Otava on tehnyt oppimateriaaleja suomalaisiin kouluihin koko 126-vuotisen historiansa ajan.

”Otavalla on alan paras asiakasymmärrys, paras palvelu ja parhaat tuotteet. Pohdimme tuotekehityksessä aina, mitä lisäarvoa tuomme asiakkaalle ja konkreettiselle oppijalle. Tuntemme vastuumme suomalaisen osaamisen tasosta oppimateriaaleja tehdessämme”, Pelkonen vakuuttaa.

avainluvut 2016

liikevaihto	M€
2016	105,2
2015	107,9
liikevoitto (EBITA)	M€
2016	3,2
2015	4,5
Henkilöstö	hlö
2016	378
2015	374

kauppa

LIIKETOIMINNAN OSUUS
KONSERNIN
LIIKEVAIHDOSTA

36,0%

”Henkilöstön työtyytyväisyys kehittyi edelleen.”

Asiantuntevaa ja iloista asiakaspalvelua

S

uomen suurimman valtakunnallisen, laajan valikoiman kirjakauppaketjun 104. toimintavuosi oli tyydyttävä. Yhtiön liikevaihto 105,2 miljoonaa euroa jäi 2 prosenttia edellisen toimintavuoden tasosta. Liikevoitto oli 3,2 miljoonaa euroa, joka on edellistä vuotta heikompi ja johtuu myynnin laskusta ja myynnin rakenteesta.

Ennestäänkin vahva Suomalaisen Kirjakaupan brändi vahvistui edelleen. Opetussuunnitelman muutoksen ennakoitiin sujui hyvin, sillä onnistuimme lukion ja ammatillisten kirjojen myynnissä. Rakenteellinen muutos oppikirjojen tilaus- ja täydennysjärjestelmässä paransi kirjojen saatavuutta ja varastonhallintaa. Myös opiskelun maailman digitaalisten tuotteiden jakelu toimi mallikkaasti.

ERITYINEN ILON aihe oli lasten ja nuorten kirjojen myynnin kasvu. Tavoittemme on olla selkeä markkinajohtaja tämän sektorin myyjänä.

Kanta-asiakkuusmyynti kehittyi mainiosti ja kanta-asiakkaiden määrä ylitti 800 000 rajan. Nyt myös asiointi Suomalaisessa on entistä helpompaa, sillä henkilö- tai ajokortin käyttäminen kanta-asiakaskorttina on mahdollista.

Asiakkaita ympäri vuorokauden viikon jokaisena päivänä palvelevaa monikanavaisuutta vahvistettiin ja verkkokaupan myynti kehittyi positiivisesti. Tänä päivänä palvelemme asiakkaita myös mobiilisti. Lisäksi yritysasiakkaisiin panostettiin entistä enemmän.

Toimintavuoden aikana uudistettiin kahdeksan myymälää: uuden konseptin mukaisia myymälöitä on nyt 48. Virtaviivaistetun logistiikkajärjestelmän rinnalla prosessien tehokkuuteen ja linjakuuteen kiinnitetään jatkuvasti huomiota.

PITKÄJÄNTEINEN myymälähenkilökunnan valmennus tuotti tulosta. Saimme paljon hyvää palautetta myymälöidemme asiakaspalvelun laadusta. Asiakaslupaus iloisesta, asiantuntevasta ja aktiivisesta palvelusta toteutui myös ns. koviin mittareiden valossa.

Henkilöstön työtyytyväisyys kehittyi edelleen ja on huippuluokkaa. Suomalainen Kirjakauppa on valittu Suomen innostavimmaksi työpaikaksi Corporate Spiritin asiakasjoukossa vuonna 2017, jo toisena vuonna peräkkäin. Yhtiömme sai myös korkeimman yleisarvosanan maan johtavien erikoistavarakauppaketjujen joukossa Taloustutkimus Oy:n tammikuussa 2016 tekemässä Suomi Tänäpäin -tutkimuksessa.

TULEVANA TOIMINTAVUONNA Suomalainen Kirjakauppa hakee selkeää myynnin kasvua. Sisältöjen digitalisoituminen muuttaa kuluttajakäyttäytymistä.

Onnistuminen markkinaosuuden kasvattamisessa ja parhaiden palvelujen tarjoamisessa edellyttää uudistumista ja rohkeita päätöksiä. Uskon yhtiömme kehittyvän suotuisasti tulevaisuudessa-kin jatkuvan systemaattisen kehitystyön, osaavan ja sitoutuneen henkilöstön ja konsernin tuen avulla.

Timo Kopra

Suomalainen Kirjakauppa Oy:n toimitusjohtaja

Oppimispelissä olivat mukana Anni
Suominen (vas.), Kirsi Jantunen, Antti
Nevalainen, Ida Hakala ja Sini Kortelainen

Suomalainen Kirjakauppa on positiivisessa kierteessä. Henkilöstötyytyväisyystutkimuksen tulokset kohoavat, ja yritys on palkittu Suomen innostavimpana työpaikkana. Vuonna 2016 positiivista pohinää synnytti asiakaspalvelupeli, jota kaikki työntekijät pääsivät pelaamaan.

TEKSTI TARU VIRTANEN KUVAT VESA TYNI

Pelillä positiivista pohinää

SUOMALAINEN KIRJAKAUPPA on panostanut työntekijöidensä asiakaspalveluvalmennuksiin eri tavoin jo yli kymmenen vuoden ajan. Muutama vuosi sitten alettiin etsiä uudenlaista tapaa virkistää lupausta aktiivisesta, asiantuntevasta ja iloisesta asiakaspalvelusta.

Syntyi kokemuksellinen oppimispeli, *Autamme asiakasta ostamaan*, jonka Suomalainen Kirjakauppa kehitti yhdessä Muutostaito Oy:n kanssa. Pelin asiakastilanteita rakensi myymälöistä koottu työryhmä.

”Peli syntyi tavoitteestamme tarjota asiakkaillemme paras monikanavainen asiointikokemus sekä lunastaa jatkuvasi ja tasalaatuisesti asiakaspalvelulupauksemme”, Suomalaisen Kirjakaupan myynti- ja markkinointijohtaja **Mervi Jäntti** kertoo.

”Lisäksi peli ja pelitapahtumat antavat mahdollisuuden vaihtaa ajatuksia ja kokemuksia yli myymälärajojen ja oppia toisilta. Tämä ei pitkien välimatkojen maassa aina ole itsestäänselvyys, vaan

kohtaamispaikkoja on toivottu”, hallintojohtaja **Pirjo Hämäläinen** lisää.

Suomalainen Kirjakauppa sai henkilöstötutkimuksia tekevältä Corporate Spiritiltä helmikuussa 2016 Suomen innostavin työpaikka -tunnustuksen. Se perustuu henkilöstötutkimusten kouluarvosanaan, PeoplePower-indeksiin, joka Suomalaisessa Kirjakaupassa on noussut tasaisesti koko 2000-luvun ajan. Vuonna 2015 arvosana oli 8,79 ja viime vuonna 8,95.

”Iso osa työtyytyväisyyttä on, että työntekijämme kokevat olevansa arvostettuja ja tärkeitä ja tulevansa kuulluiksi. Asiakaspalvelupeli onkin yksi osoitus, että haluamme panostaa työntekijöihimme teoilla, ei vain sanoilla”, Hämäläinen kertoo.

Ryhmäytymistä ja myyntitaitoja

Vuoden 2016 alussa laitettiin noppa lentämään ja nappulat liikkumaan jättimäisellä pelilaudalla. Lähes kaikki Suomalaisen Kirjakaupan 450 työntekijää osallistuivat ympäri Suomea järjestettyihin pelityöpajoihin alkuvuodesta, ja loppu-

vuodesta pelasivat vielä vuoden aikana yrityksessä aloittaneet.

Peliin osallistuu kerrallaan parisenkymmentä henkilöä eri puolilta yritystä. Osallistujat jaetaan joukkueisiin, jotka nopan viemänä kohtaavat ja pohtivat myymälän arjen konkreettisia haasteita: Miten kartoitetaan asiakkaan tarpeet? Miten vaiku- →

tan positiivisesti asiakkaan kokemukseen? Entä miten kohtaan haastavan asiakkaan?

Pääkonttorin henkilöstölle järjestettiin oma pelipäivä, jossa keskityttiin yhteistyön kehittämiseen. Pääkonttorin väkeä osallistui myös myymälöiden pelitilaisuuksiin.

”Peli vapauttaa tilanteen heti, vaikka ryhmäläiset olisivat toisilleen entuudestaan tuntemattomia. Tilanteisiin ei ole oikeita eikä väärää vastauksia, vaan juu piilee siinä, että vastaukset pitää perustella hyvin, jotta niistä saa pisteitä. Kilpailuhenkisyys takaa, että vastaukset ovat todella harkittuja”, Pirjo Hämäläinen sanoo.

”Peli pakottaa osallistumaan”, kehu Espoon Ison Omenan ja Lippulaivan Suomalaisten myymäläpäällikkö **Katja Roth**. ”Moni meistä tietää ryhmätyöt, joissa osa puhuu ja osa vetäytyy. Pienessä ryhmässä kaikki pääsevät ääneen ja kaikkia kuunnellaan. Ihmiset osallistuvat ihan eri tavalla”, hän jatkaa.

Pelissä on raati, joka kuuntelee tiimien perustelut ja pisteyttää ne. Pisteitä saa myös muilta joukkueilta sekä pelilaudalta. Voittajajoukkue saa päivän päätteeksi

paitsi suitsutusta myös hedelmäkorin jaetavakseen.

Palkintojakin tärkeämpi osuus seuraa kuitenkin lopuksi. Jokainen pelaaja miettii, mitä haluaa itse omassa asiakaspalvelussaan parantaa, ja muotoilee siitä konkreettisen lupauksen.

Tärkeät jälkipelit

Pelipäivän antia pidetään yllä jälkipeleissä. Jokaisen myymälän seiniltä löytyy nyt Lupausten puu ja Wall of fame, johon kirjataan pieniä ja suuria onnistumisia. Lupauksia sparrataan ja onnistumisia kerätään kahden viikon välein vartin pituisessa palautekeskustelussa, jonka jokainen työntekijä käy esimiehensä kanssa. Palautehetkessä keskitytään asiakaspalveluun, ja myös esimiehelle saa antaa avoimesti palautetta.

Wall of famelle voi ilmiäntää myös työkalaverin onnistumisen. Onnistumisia nostetaan esiin myymälöiden viikkokirjeissä, ja parhaat esimerkit jatkavat matkaansa koko yrityksen sisäiseen kuukausikirjeeseen.

”Peli ja jälkipelit ovat antaneet meille esimiehille hyvät työkalut. Teimme juuri

myymälöissämme uudet lupaukset ja ne olivat todella hyviä – kaikki ovat ymmärtäneet, mitä niillä haetaan. Myös onnistumisia on alkanut kertyä ilahduttavasti”, Katja Roth kertoo.

Myös viidessä pelitapahtumassa mukana ollut aluemyyntipäällikkö **Marje Stolpe** nostaa esiin jälkipelien arvon.

”Jälkipelit ovat parasta: säännöllinen palaute ja Wall of fame. Suomalaisten on usein vaikea puhua onnistumisistaan, mutta nyt niitä oikein etsitään, sillä juuri ne tekevät työn mielekkääksi ja pitävät viireen yllä vuoden ympäri. Tämä on saanut aikaan positiivisen pöhinän”, Stolpe sanoo.

Kun onnistuu, innostuu

Sini Kortelainen aloitti myyjänä Espoon Sellon Suomalaisessa Kirjakaupassa helmikuussa 2016. Hän osallistui pelityöpaajaan marraskuussa muiden uusien ja muuttaman kokeneemman myyjän kanssa.

”Päivä oli todella antoisa ja rento. Kävimme läpi asiakastilanteita, toimintatapoja ja arvojen toteutumista käytännön työssä. Päivän aikana keskusteltiin paljon, ja jokaista kuunneltiin. Kokeneemilta oppi ja sai uusia näkökulmia. Oli myös motivoivaa huomata, että itsellä oli annettavaa vastaaloittaneille”, Kortelainen kertoo.

”Päivästä sai lisää intoa ja motivaatiota, ja sen jälkeen oli selkeämpi jatkaa työtä myymälässä”, hän jatkaa.

Palaute pelipäivistä on kautta linjan ollut hyvää. Etenkin pidempään työtä tehneet arvostavat, että saavat kokoontua yhteen, jutella omasta työstä ja vaihtaa ajatuksia. Uudemmat taas saavat eväitä asiakaspalvelutilanteisiin. Myös tasalautisuus on saanut kiitosta: kaikkia valmennetaan samalla tavalla.

”Yksikään myyjä ei ole sanonut pelipäivää turhaksi. Se on aika hyvin. Näin suuri satsaus myyjien ammattitaidon kehittämiseen osoittaa, että meitä arvostetaan. Ja kyllä se kannattaakin: kun osaamme työemme hyvin, työstä tulee mielekästä”, Katja Roth sanoo.

”Peli on ollut ilmapiriillisesti todella hyvä juttu. Kun lähtökohta on, että saadaan ihmiset kokemaan onnistumisia, se näkyy myös henkilöstötytyväisyydessä”, Marje Stolpe summaa.

avainluvut
2016

liikevaihto	M€
2016	127,3
2015	130,5
liikevoitto (EBITA)	M€
2016	15,2
2015	17,2
henkilöstö	hlö
2016	445
2015	426

lehdet

LIIKETOIMINNAN OSUUS
KONSERNIN
LIIKEVAIHDOSTA

43,6%

”Myynnin kasvu on suurin haaste kaikilla alan yrityksillä.”

Suomen suurin aikakauslehtikustantaja

M

edia-alan haasteet jatkuivat. Yleinen taloudellinen tilanne maassamme heijastuu vahvasti mediemarkkinoihin. Kokonaismarkkinat pysyivät ennallaan, vaikka mediamainonnan määrä vuoden 2016 kolmannella kvartaalilla kasvoikin noin prosentin, ensimmäistä kertaa neljään vuoteen. Painetun median mainosnäkyvät hiipuvat edelleen. Myynnin kasvu on suurin haaste kaikilla alan yrityksillä.

Otavamedian liikevaihto toimintavuonna 2016 laski. Myös operatiivinen liiketulos pieneni edellisvuodesta. Kohokohtia Suomen suurimman aikakauslehtikustantajan toiminnassa oli erityisesti mediamyynnin selvästi markkinoita parempi kehitys sekä aikakauslehdissä että digitaalisella puolella.

MEDIAMYNNIN TUOTOISTA puolet tulee nyt aikakauslehdistä ja puolet digitaalisesta tuotannosta. 100-vuotisjuhlavuottaan viettäneen Suomen Kuvalehden juhlanumeron mediamyynti ylitti kaikki odotukset.

Lehtimyynnin puolella voidaan iloita Maalla-, Kanava- ja Parnasso-lehtien tilausmyynnin kasvusta sekä Suomen Kuvalehden ja Metsästys ja Kalastus -lehden suotuisasta kehityksestä.

SUORAMYNNISSÄ ON ONNISTUTTU tarjon-
tarakenteen muutoksessa, ja irtonumeromyynnissä Otavamedia on säilyttänyt markkinajohtajuuden. Edellisvuonna toteutetusta kirjakerhointegraatiosta on ollut seurauksena Suuren Suomalaisen Kirjakerhon liikevaihdon ja -voiton erinomainen kehitys.

Digitaalisessa tuotannossa Otavamedia on ottanut isoja harppauksia ja kasvattanut kiitettävästi sekä myyntiä että sisältöjen määrää useilla brändeillä.

Asiakasviestinnän rakennetta selkeytettiin fuusioimalla Alma 360 Oy Otavamedia OMA Oy:hyn, joka sulautui emoyhtiö Otavamediaan vuoden vaihtuessa. Hyviä saavutuksia ovat olleet asiakasviestinnän suurten asiakkaiden monikanavainen prosessiuudistus sekä yhtiön menestys kansainvälisessä Folio Eddie & Ozzie Awards -kilpailussa, jossa saatiin kultaa ja kunniamainintoja.

TOIMINTAMME PERUSPILAREITA ovat tulevaisuudessakin konsernimme arvot, vahva tase ja hyvä kannattavuus sekä osaava, monitaitoinen henkilöstö, joka sopeutuu pysyvään media-alan muutokseen ja jatkuviin digitalisoinnin asettamiin vaatimuksiin. Myös painettu viestintä pitää hyvin pintansa, sillä suomalaiset haluavat edelleen lukea painettuja lehtiä.

Timo Kopra

Otavamedia Oy:n toimitusjohtaja

Ainoa laatuaan Suomessa

Suomen Kuvalehden ensimmäisellä päätoimittajalla Matti Kivekkäällä oli kirkas käsitys lehden tehtävästä. Sen piti ”valottaa tieteellisen, kirjallisen ja taiteellisen maailman ilmiöitä”, mutta myös seurata yhteiskuntaa, taloutta ja liike-elämää. Erityistä huomiota kiinnitettiin kuviin – siihen velvoitti jo lehden nimi.

KIVEKÄS ALOITTI päätoimittajana syksyllä 1916, heti kun Otavan johtokunta oli 6. marraskuuta päättänyt Suomen Kuvalehden perustamisesta. Hänen johdolla lehdele määriteltiin paitsi tehtävä, myös linja: riippumattomuus. Kivekkään mukaan lehti ajatteli vain kokonaisuuden parasta ”mitään ryhmäkuntaa tai puoluetta edustamatta; ennakkoluulottomasti suhtautuen henkilöihin ja asioihin”.

Kivekkään periaatteet ovat kestäneet hyvin aikaa. Nykyisin puhutaan ”puolueista ja eturyhmistä riippumattomasta kansainvälisen tason asia-aikakauslehdessä”.

Suomen Kuvalehden roolia itsenäisen Suomen eri vaiheissa kuvaa myös tuore professori **Vesa Vareksen** ja tohtori **Sakari Siltalan** kirjoittama lehden 100-vuotishistoria, Sanan ja kuvan vuosisata. Vareksen osuus kattaa teoksessa lehden alkuvuosikymmenet, Siltala kirjoittaa uudemmasta ajasta 1960-luvulta eteenpäin.

Tavoitteena myös sivistää ja viihdyttää

Vareksen mukaan Suomen Kuvalehden linja oli alusta asti porvarillinen, vaikka se piti johdonmukaisesti etäisyyttä puolueisiin. Toimitus puolusti konservatismiin

Suomen Kuvalehden ensimmäinen näyttenumero ilmestyi joulukuussa 1916.

hengessä laillisuutta ja isänmaallisuutta, mutta halusi myös sivistää ja viihdyttää. Lehden tekijöinä oli varhaisvuosina monia nimekkäitä kirjailijoita alkaen Mika Waltarista, Juhani Ahosta ja F.E. Sillanpäästä.

Asiapitoisuus lisääntyi 1930-luvulla, ja se on hallinnut lehteä siitä lähtien. Ennen vuotta 1946 lehdessä ei ollut vakituisesti pääkirjoituksia, joten linjaa piti etsiä aihevalinnoista ja merkittävimmistä kolumneista. Esimerkiksi sota-aikana lehden lue-

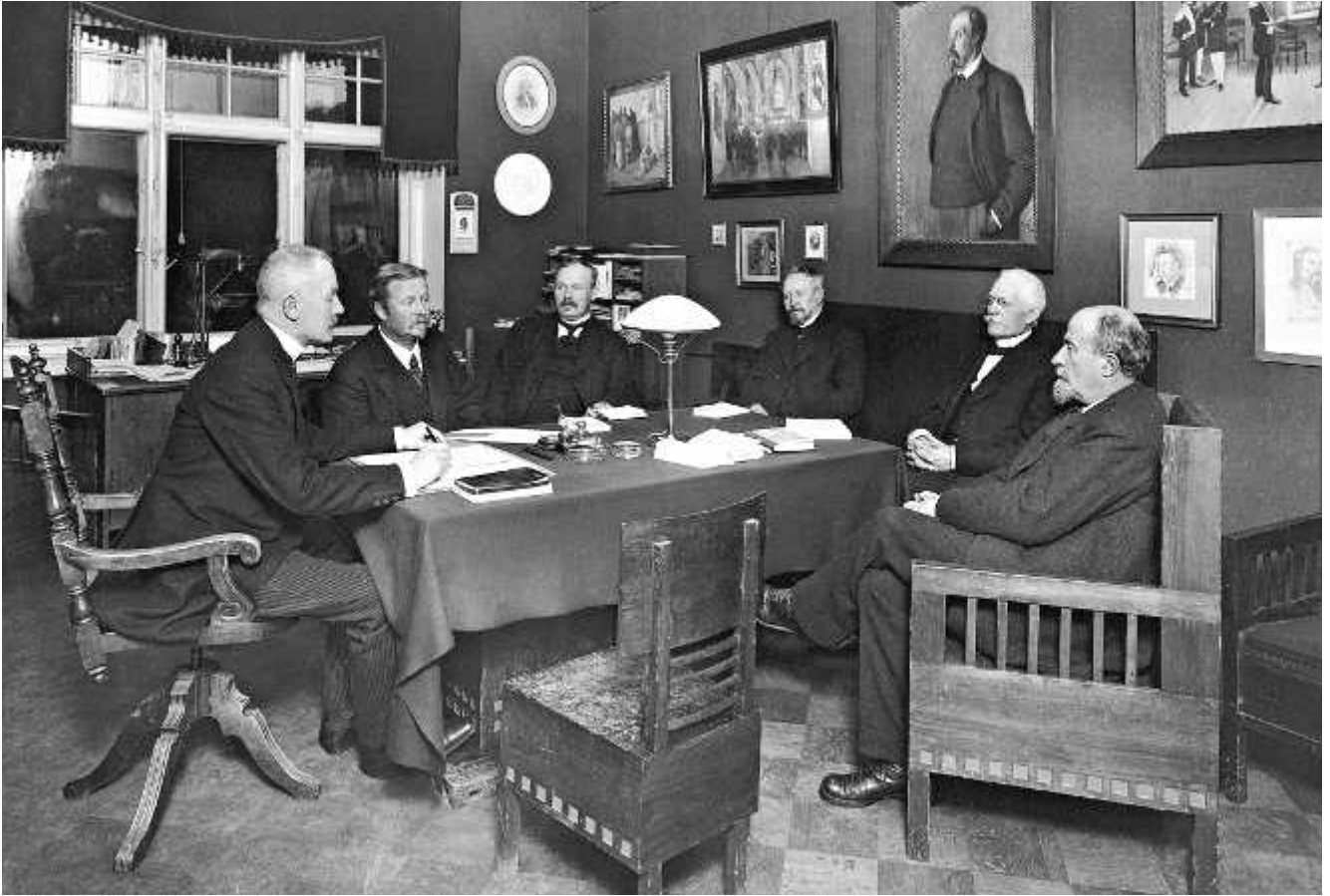
tuimpia tekstejä olivat taistelujen kulkua arvioineet nimimerkki Pekka Peitsen kirjoitukset, jotka oli useimmiten laatinut Urho Kekkonen.

Kekkonen vaikutti myöhemminkin Suomen Kuvalehdessä eri rooleissa, useimmiten taustalla. Sotien jälkeen hän kirjoitti lehteen Veljenpoikana ja myöhemmin ollessaan presidenttinä nimimerkillä Liimatainen. Nimimerkkien suojassa Kekkonen saattoi turvallisesti testata ajatuksiaan ja ottaa anonyymisti kantaa asioihin.

Kekkosella kompleksinen suhde Kuvalehteen

Kekkoson kirjoittelu loppui 1970-luvun puolivälissä, kun Suomen Kuvalehti oli palannut toimitukseensa pakinoitsija Simo ”Simppa” Juntusen. Asevelisocialisti Juntunen oli aiemmassa työpaikassaan Suomen Sosialidemokraatissa ärsyttänyt Kekkoson kirjoituksillaan, ja Kekkonen oli painostanut siellä johtoa antamaan pakinoitsijalle potkut. Tätä taustaa vasten presidentin Suomen Kuvalehden suhteen tekemä päätös oli odotettu.

Kekkoson ja Kuvalehden suhteet eivät silti katkenneet vielä kokonaan. Presidentin ja toimittaja **Maarit Tyrkön** jo aikaisemmin syntynyt luottamuksellinen →

Otavan johtokunta vuonna 1915. Alvar Renqvist (vas.), Aapo Korhonen, E.N. Setälä, Mikael Soininen, O.E. Tudeer ja Juhani Aho.

Myös Mika Waltari kuului Suomen Kuvalehden tekijäkuntaan. Kuva vuodelta 1949.

Urho Kekkonen kirjoitti Suomen Kuvalehden vuosien aikana kolmen eri nimimerkin suojissa.

suhde kesti jopa Simpan tulon, ja Tyrkkö pääsi sen jälkeenkin seuraamaan Kekkosta lähempää kuin muut toimittajat. Yhteistyö tuotti Kuvalehdelle monia näyttäviä uutisvoittoja.

Kekkosen jälkeen lehden tärkeimmäksi huipputason tietolähteeksi tuli entinen suurlähettiläs, ulkoministeriöstä Elinkeinoelämän valtuuskunnan toimitusjohtajaksi siirtynyt Max Jakobson. Hän esimerkiksi rohkaisi Suomen Kuvalehteä ottamaan vuoden 1982 presidentinvaaleissa tiukasti kantaa Neuvostoliiton suosikkia Ahti Karjalaista vastaan.

Myös muu toimitus ja avustajakunta ovat hankineet lähteidensä kautta lehdelle vuosien mittaan joukon isoja uutisvoittoja. Kuvalehden omia kovia politiikan uutisia ovat olleet muun muassa Johannes Virolaisen haastattelusta 1979 syntynyt niin sanottu juhannuspommi, Paavo Väyrysen päivärahaepäselvyyksien paljastaminen 1982 sekä Kekkosen seuraajavalinnan likaisesta pelistä kertoneen Vladimirov-kirjeen julkaisu 1989.

Kouri-kaupat kuohuttivat

Talousjournalismin huippuhetkiä olivat puolestaan pankkimaailmaa kuohuttaneita Kouri-kauppoja koskeneet kirjoitukset vuosina 1989–1991 sekä KOP:n ja SYP:n fuusion uutisointi 1995. Vuonna 2012 Suomen Kuvalehti oli osaltaan vaikuttamassa Jyrki Kataisen hallituksen ”suuren kuntauudistuksen” kaatumiseen julkaisemalla valtiovarainministeriössä valmistellut uudet salaiset kuntakartat.

Lehden kunnia-asiana on myös ollut seurata suuria kansainvälisiä uutistapahtumia paikan päällä omin silmin. Viime vuosina tätä perinnettä ovat jatkaneet edesmenneen Jari Lindholmin laajat reportaa-sit monista maailman kriisipesäkkeistä: Ukrainasta, Syyriasta, Irakista, Afganistanista, Sierra Leonen ebola-alueelta.

2000-luvulla Suomen Kuvalehden asema uutismedian on yhä vahvistunut verkkojournalismiin tehtyjen satsausten ansiosta. Nykyisin toimittajien hankkimat uutiset pystytään julkaisemaan reaaliajassa verkkosivuilla, joilla on myös helppo seurata uutisista syntyneitä keskustelua. Painetun lehden tehtävässä korostuu samaan aikaan entistäkin enemmän syvälisen, taustoittavan tiedon levittäminen.

Juhlavuosi näkyi ja kuului

Satavuotisjuhla näkyi Suomen Kuvalehdessä vuonna 2016 monella tapaa. Pääsiäisenä ilmestyi juhla-lehti, jonka laajin juttukokonaisuus oli lifestyle-henkinen kuvasarja lehden ja itsenäisen Suomen vuosikymmenistä.

KUVAKAVALKADISSA tunnetut poliitikot, kulttuuri-ihmiset ja urheilijat stailattiin historian hahmoiksi, ja kymmenessä kuvassa lavastettiin uudelleen muun muassa iloinen 20-luku, Helsingin vuoden 1952 olympiahenki ja syksyn 1961 noottikriisi.

Juhlanumeroa kohtaan tunnettu kiinnostus ylitti kaikki odotukset. Ilmoitusmyynnin onnistumisen myötä alun perin 100-sivuiseksi suunniteltu lehti kasvoi 164-sivuiseksi. Numerokohtainen ilmoitus-tuotto oli lehden historian uusi ennätys.

Juhlavuoden kunniaksi Suomen Kuvalehti oli ensimmäistä kertaa mukana Porissa heinäkuussa järjestetyssä Suomi Arenassa. *Suomen Kuvalehti meets Uutisvuoto meets Putous* -nimisessä visailussa hallituksen ja opposition joukkueet kilpailivat huumorimielellä keskenään.

Varsinainen satavuotisjuhla järjestettiin Helsingin Vanhalla Yliopilastalolla 3. marraskuuta. Siellä muun muassa kantaesitettiin **San-na Gravin** käsikirjoittama ja ohjaama dokumenttielokuva *Kuva puhuu*, joka perustui osittain **Vesa Vareksen** ja **Sakari Siltalan** kirjoittamaan *Sanan ja kuvan vuosisata* -kirjaan (Otava).

Tämä Suomen Kuvalehden historiatego ilmestyi lokakuussa.

Historiallisena vuonna on kuitenkin katsottu myös eteenpäin. Lokakuussa Suomen Kuvalehti aloitti SK Radion eli omat podcast-lähettykset. Podcasteina on aluksi lähetetty eduskunnassa nauhoitettuja poliitikotenttejä sekä lehden omista pitkästä jutuista tehtyjä kuunnelmia.

avainluvut 2016

liikevaihto	M€
2016	16,0
2015	14,4
liikevoitto (EBITA)	M€
2016	7,4
2015	7,6
henkilöstö	hlö
2016	10
2015	9

uudet liiketoiminnat

LIIKETOIMINNAN OSUUS
KONSERNIN
LIIKEVAIHDOSTA

5,5%

”Oppiva kohdentaminen on tulossa myös sisältöjen puolelle.”

Digitalisoituminen avaa uusia mahdollisuuksia

V

uoden aikana yleinen taloustilanne koheni, vaikka mainosmarkkinoilla alkuvuosi oli vielä heikko. Vuoden mittaan asiakkaiden lähellä toimiva myyntimme sai aikaan hyviä tuloksia, ja viime vuodesta tuli meille kasvun vuosi. Samaan aikaan panostimme verkostoituneeseen organisaatioon ja osaamiseen. Tulos säilyi erinomaisena.

Otavan Uudet Liiketoiminnot Oy siirtyi keväällä Otavamedia Oy:n osittaisjakautumisen seurauksena suoraan Otava Oy:n omistukseen. NettiX Oy on Otavan Uudet Liiketoiminnot Oy:n tytäryhtiö. Meidän strategiamme ytimessä on olla vahvasti mukana asiakkaidemme digitalisoituissa prosesseissa. Merkittävimmät palvelumme ovat Netti-auto.com-, Nettimoto.com- ja Nettikone.com-markkinapaikat sekä Ampparit.com- uutispalvelu.

ORGANISOITUMISEN TAVOITTEENA on ollut vahvistaa nykyistä markkina-asemaa ja toisaalta myös hakea kasvua. Orgaanisesta kasvusta olemme ylpeitä, ja se näkyy paitsi palvelujen uusin ominaisuuksina myös erityisesti uuden Nettivuokraus.com-palvelun tuomisena markkinoille. Nettivuokraus.com tulee kokoamaan lyhytaikaisen vuokraustarpeen tuotteita yhteen markkinapaikkaan.

Tavaroiden vuokraaminen lyhytaikaisia tarpeita varten on tunnustettu kasvavaksi trendiksi – oli sitten kyse porakoneesta, pakettiautosta tai vesiskootterista. Palvelun avulla elämäntilanteiden muutokset ja kokemusten hakeminen mahdollistuvat ilman tuotteen omistamista.

Markkina-aseman vahvistamiseksi ostimme Huutokaupat.fi-sivuston. Näin tuomme uuden

myyntimallin NettiX:n asiakkaille, kuten autokauppiaille. Huutokaupan myyntitavassa on mukana nopeutta, tunnetta ja vahva kaupankäynnin henki. Sellainen sopii erinomaisesti NettiX:n kohderyhmille.

DATA ON MEIDÄN tekemisemme vahvaa ydintä. Panostamme tällä hetkellä osaamiseen, välineisiin ja tuotekehitykseen datan ohjaamana ja voimme tarjota datakohdennettuja hyötyjä niin mainostajille, kauppiaille kuin kuluttajille – missä roolissa he ikinä palvelujamme käyttävätkään. Esimerkkinä tästä on autojen hinta-arvion muuttuminen ennustemalliksi, jolla voimme vertailutilanteessa arvioida auton myyntihinnan eli arvon kehittymistä lähitulevaisuudessa.

Viime vuosina mainonnan puolelle on kehitetty järjestelmiä ja osaamista mainonnan kohdentamiseksi kuluttajien kiinnostuksen mukaan. Myyntimme kasvu tuli viime vuonna enenevässä määrin mainonnan ja sen myynnin laadun parantamisesta. Vastaava oppiva kohdentaminen on tulossa myös sisältöjen puolelle. Varsinkin mobiilikäytön kasvaessa ja näyttöruutujen pienentyessä sisällön kohdentaminen tulee osaksi hyvää käyttökokemusta.

Jaakko Haapakangas

johtaja, Uudet liiketoiminnot

Uudet globaalit toimijat valtaavat markkinoita ja pystyvät tarjoamaan nopeasti uusia tehokkaita ratkaisuja.

Miten me pärjäämme tässä kehityksessä? Hyvin, kunhan uskallamme sopeutua, muuttua ja hakea kasvualueita.

Google, Facebook ja me

TEKSTI LAURI SIHVONEN

VERKKOMAINONNAN OSUUS kaikesta mediamainonnasta Suomessa on jo noin kolmasosa. Median murros konkretisoituu siinä, että tuosta yli 300 miljoonan euron kokonaisuudesta suurin osa on kahden globaalin toimijan hallussa – Googlen ja Facebookin. Kymmenen vuotta sitten verkkomainonnan koko Suomessa oli noin 47 miljoonaa euroa ja globaali kilpailu vielä lapsenkengissä.

Nykyään Google hallitsee maailmaa hakukoneensa, YouTube-videopalvelunsa ja Android-käyttöjärjestelmänsä avulla. Mobiililaitteissa Androidin osuus käyttöjärjestelmistä on jo lähes 90 prosenttia. Facebook taas dominoi ihmisten ajankäyttöä Facebookin ja Instagramin sekä suoraviestipalveluidensa Messengerin ja WhatsAppin kautta. Noin kaksi miljoonaa suomalaista on Facebookissa päivittäin.

NÄILLÄ YHTIÖILLÄ on valtavasti tietoa käyttäjistään. Ne ovat myös hyötäneet internetin mobiilikäytön kasvusta selvästi eniten. Käyttäjätietojen kerääminen henkilökohtaisista mobiililaitteista on entistä

helpompaa ja sisällöt sitä kautta paremmin kohdennettavissa.

Sekä Google että Facebook tarjoavat mahdollisuuden ostaa itse mainostilaa. Itse asiassa ne nykyään myös pakottavat siihen, kun kilpailu sisältöjen näkyvyyksistä kiristyy. Eniten maksava pääsee parhaiten esiin.

Google ja Facebook eivät panosta asiakaspalveluun, koska niiden ei tarvitse – niiden palveluihin riittää tungosta muutakin. Samalla ympärille on syntynyt konsulttien ja palveluntarjoajien joukko, joka edustaa digiajan uutta ekosysteemiä.

Asiakkaan ja kustantajan väliin on siis tullut huomattava määrä uusia toimijoita, jotka kaikki haluavat oman siivunsa. Kukaan tämä kestää? Pystymmekö jatkossa luomaan suoria yhteyksiä asiakkaisiin?

Kyllä, kun me kehitämme omaa osaamistamme, luomme ainutlaatuisia sisältöä ja pystymme kaupallistamaan sen.

VIIME VUOSIEN muotiterminä on ollut Big Data. Yleisterminä sillä tarkoitetaan valtavaa tietomassaa, joka voi koskea esi-

merkiksi verkkosivujen käyttäjiä. Tämän tiedon avulla yksittäiselle käyttäjälle voidaan esittää mainontaa hänen verkko-käyttäytymisensä perusteella.

Kun esimerkiksi Ampparit.com- uutis- palvelussa vierailut todetaan taloudesta kiinnostuneeksi, hänelle kannattaa esittää pankkipalveluihin, sijoittamiseen ja vastaavaan liittyvää mainontaa.

Tällaisessa Google ja Facebook ovat mestareita. Niillä on todella laaja-alaisesti tietoa ihmisten kiinnostusten kohteista, verkostoista ja elämäntilanteista.

Mutta data on muutakin. Me tiedämme esimerkiksi Nettiauto.comin datan perusteella, että käytetyn auton ostajat etsivät keskimäärin noin 12 000 euron hinnalla kaupattavia autoja. He käyvät katsomassa myös noin 3 000 euroa kalliimpia autoja. Tiedämme, että autokuumme on kuumimmillaan keväällä ja kauppojen tekemiseen menee keskimäärin 45 päivää.

Myyntiaika on hyvin erilainen eri automalleilla riippuen kilometreistä tai varusteista. Tällaista tietoa pystymme tarjoamaan mainonnan ja erityisesti myyntityön tukemiseksi.

Erottautuminen on avainsana. Facebook ja Google eivät tarjoa asiakaspalvelua, mutta me tarjoamme. Meidän etuamme ovat myös palvelun läheisyys, joustavuus, ylivoimaiset mediat ja suomalaisen mediaympäristön tuntemus. Sen me hallitsemme.

”Avainsana on erottautuminen.”

TILINPÄÄTÖS 2016

38

Hallitus

39

Hallinnointiperiaatteet

40

Hallituksen
toimintakertomus

42

Tuloslaskelma

43

Tase

45

Rahoituslaskelma

46

Tilinpäätöksen
laadintaperiaatteet

47

Liitetiedot

54

Tilinpäätöksen ja toiminta-
kertomuksen allekirjoitukset

54

Tilintarkastuskertomus

Vuosikertomuksesta on jätetty pois emoyhtiön luvut, jotka sisältyvät viralliseen tilinpäätökseen.

Hallitus

Henrik Ehrnrooth
puheenjohtaja
VUODESTA 1988

Olli Reenpää
varapuheenjohtaja
VUODESTA 1968

Jorma Ollila
varapuheenjohtaja
VUODESTA 1996

Eero Broman
VUODESTA 2007

Heikki Lehtonen
VUODESTA 1991

Alexander Lindholm
VUODESTA 2008

VARAJÄSENET

Pasi Vainio
VUODESTA 2010

Minna Castrén
VUODESTA 2011

Timo Kopra
VUODESTA 2012

Ora Lyytikäinen
hallituksen sihteeri
VUODESTA 2006

Hallinnointiperiaatteet

SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖKSET.

Otava Oy on suomalainen yksityinen osakeyhtiö, jonka päätöksenteossa ja hallinnossa noudatetaan Suomen osakeyhtiölakia ja Otava Oy:n yhtiöjärjestyksestä. Lisäksi Otava Oy noudattaa toiminnassaan soveltuvin osin Keskuskauppakamarin 1/2006 laatimia ohjeita listaamattomien yhtiöiden hallinnon kehittämiseen ja Perheyritysten liiton 14.5.2009 antamaa suositusta hyvästä hallintotavasta perheyrityksissä.

KONSERNIRAKENNE. Otava-konserni muodostuu Otava Oy:stä ja sen tytäryhtiöistä.

YHTIÖKOKOUS. Otava Oy:n ylintä päätösvaltaa käyttävät yhtiön osakkeenomistajat yhtiökokouksessa. Yhtiökokoukset jaetaan varsinaisiin ja ylimääräisiin yhtiökokouksiin. Yhtiöjärjestyksen mukaan varsinainen yhtiökokous pidetään vuosittain hallituksen määräämänä päivänä kesäkuun loppuun mennessä. Ylimääräinen yhtiökokous kutsutaan koolle tarvittaessa.

Varsinaisessa yhtiökokouksessa käsitellään yhtiöjärjestyksen 13 §:n mukaan varsinaiselle yhtiökokoukselle kuuluvat asiat sekä muut mahdolliset ehdotukset yhtiökokoukselle. Yhtiökokous päättää muun muassa:

- tuloslaskelman ja taseen vahvistamisesta
- voitonjaosta
- vastuuvapaudesta hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle
- hallituksen jäsenten lukumäärästä ja palkkiosta
- tilintarkastajan valinnasta ja palkkiosta
- osakkeen lunastushinnasta

Otava Oy:n omistaa Reenpään suku.

HALLITUKSEN JÄSENTEN VALINTA

JA TOIMIKAUSI. Otava Oy:n hallituksen jäsenet valitsee varsinainen yhtiökokous. Hallituksen toimikausi päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen lopussa. Yhtiöjärjestyksen mukaan hallitukseen kuuluu vähintään neljä ja enintään kahdeksan jäsentä sekä yhdestä neljään varajäsentä. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

HALLITUKSEN TEHTÄVÄT JA VASTUU.

Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Otava Oy:n hallituksen tehtävät määräytyvät pääosin osakeyhtiölaissa ja yhtiöjärjestyksessä hallitukselle määritellyistä tehtävistä. Hallituksen kokouksessa käsiteltäviä asioita ovat muun muassa:

- konsernin strategisten suuntaviivojen määrittely ja vahvistaminen
- budjetin käsittely ja hyväksyminen
- kannustepalkkiotavoitteiden käsittely ja hyväksyminen
- konsernitilinpäätöksen ja toimintakertomuksen käsittely ja hyväksyminen
- strategisesti tai taloudellisesti merkittävistä investoinneista ja omaisuuden myynnistä päättäminen
- rahoituksen liittyvistä vastuusitoumuksista päättäminen

KOKOUSKÄYTÄNTÖ JA PÄÄTÖKSENTEKO.

Hallitus kokoontuu keskimäärin kahdeksan kertaa vuodessa. Hallitus on ollut kokouksissa pääsääntöisesti täysimääräisenä.

HALLITUKSEN TYÖVALIOKUNTA.

Hallituksen työvaliokunnan tehtävänä on valmistella hallituksen kokouksessa käsiteltävät asiat. Työvaliokunta kokoontuu noin viikkoa ennen hallituksen kokousta.

TOIMITUSJOHTAJA.

Hallitus nimitää yhtiön toimitusjohtajan ja päättää hänen palkkaeduistaan. Yhtiöjärjestyksen mukaan toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti.

KONSERNIN JOHTORYHMÄ.

Konsernin liiketoiminta-alueet ovat Kirjat, Kauppa, Lehdet ja Uudet liiketoiminnat. Kolmen ensiksi mainitun liiketoiminta-alueen liiketoimintajohtajat yhdessä emoyhtiön toimitusjohtajan, konsernin talous- ja hallintojohtajan ja M&A-johtajan kanssa muodostavat konsernin johtoryhmän. Emoyhtiön toimitusjohtaja toimii konsernin johtoryhmän puheenjohtajana. Konsernin johtoryhmän kokoukset ovat vähintään kerran kuukaudessa.

TILINTARKASTUS.

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiössä on oltava yksi tilintarkastaja ja yksi varatilintarkastaja. Tilintarkastajan tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja. Tilintarkastaja valitaan tehtävänsä vuosittain.

RAPORTOINTI.

Otava Oy:n taloudellisten tavoitteiden toteutumista seurataan ja ennustetaan koko konsernin kattavalla taloudellisella raportoinnilla. Konsernin maksuvalmiutta seurataan päivittäin. Myyntiraportit laaditaan soveltuvin osin päivittäin, viikoittain ja kuukausittain. Konsernin tulos- ja taseraportit laaditaan kuukausittain ja välitilinpäätökset vuosikolmanneksittain.

VALVONTA JA RISKIENHALLINTA.

Hallitus valvoo ja arvioi konsernin riskienhallinta-, valvonta- ja hallintoprosessin riittävyttä, tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta. Liiketoimintaa ja varainhoitoa seurataan edellä esitettyjen raporttien avulla. Yhtiön liiketoiminnasta aiheutuviin omaisuus-, keskeytys- ja vastuuvahinkoriskeihin on varauduttu asianmukaisin vakuutuksin.

Hallituksen toimintakertomus

Toimintaympäristö

Laskusuhdanne jatkui ja Suomen brutto-kansantuote kasvoi vuonna 2016 vain prosentin. Viennin kasvusta on nähtävissä pieniä merkkejä. Työttömyysaste pysyi korkeana ja oli vuoden lopulla noin 9 %. Korkotaso ja inflaatio pysyivät edelleen matalalla. Investoinnit eivät ole käynnistyneet kunnolla vuoden 2008 finanssikriisin jälkeen. Vähittäiskaupan myynti kasvoi ennakkotietojen mukaan lähes 2%. Verkkokaupan kasvu jatkui ja sen osuus kaupasta on jo yli 10 %, mutta siitä yli puolet tulee ulkomaisista verkkokaupoista.

Viestintäalan kehitys noudatti yleistä taloustilannetta. Kirjamyynti laski yleisessä kirjallisuudessa. Oppimateriaaleissa markkinat kasvoivat edellisvuodesta opetus-suunnitelmauudistuksen myötä. Media-myyntin lasku taittui kesällä ja vuositasolla mediomyntin markkinat pysyivät osapuilleen ennallaan. Aikakauslehtien mediomyynti jatkoi laskuaan (-10 %) ja verkkomainonnan määrä kasvoi edelleen (+13 %). Lehdenmyyntimarkkinat laskivat levikkien laskun mukana ja lehtien uusmyynti on edelleen vaikeutunut. Postin jakeluhäiriöt heikensivät lehtien asiakastytyväisyyttä. Sähköisten lehtien ja kirjojen markkinat ovat Suomessa edelleen pieniä.

Konsernin liiketoiminnan kehitys

Otava-konsernin liikevaihto pysyi ennallaan. Otava-konsernin toimintavuoden tulos oli yleiseen taloudelliseen tilanteeseen nähden hyvä. Tuloksen ja suhteellisen kannattavuuden säilyminen hyvällä tasolla olivat seurausta sekä ajoissa käynnistetyistä tehostamis- ja sopeuttamistoimista että toimintatapojen muutoksesta.

Konsernin organisaatio ja rakenne

Konsernin organisaatio pysyi pääpiirteisään ennallaan, mutta yhtiörakenteessa tapahtui muutoksia.

Kesällä ja syksyllä Kustannusosakeyhtiö Otava merkitsi suunnatuissa aneissa 21,5 % osuuden DiSEL21 Oy:n osakekannasta. Lokakuussa Kustannusosakeyhtiö Otava osti Kustannusosakeyhtiö Nemon osake-

Konsernin keskeiset tunnusluvut ovat:

Konserni	2016	2015	2014
Liikevaihto, Meur	292,0	292,5	296,0
Operatiivinen liiketulos, Meur	31,6	31,1	37,1
Oper.liiketuloksen osuus liikevaihdosta, %	10,8	10,6	12,6
Sijoitetun pääoman tuotto %	14,4	16,0	18,6
Oman pääoman tuotto %	11,5	12,1	15,0
Omavaraisuusaste %	72,5	77,6	77,1

kannan. Nemo fuusioidaan emoyhtiönsä 30.4.2017.

Alma 360 Oy fuusioitiin 30.4.2016 Otavamedia OMA Oy:hyn, josta muodostettiin Otavamedia-konsernin asiakasviestintään liiketoimintayksikkö. Yhtiö fuusioitiin Otavamedia Oy:hyn 31.12.2016.

Otavamedia Oy:n osittaisjakautumisen Otavan Uudet Liiketoiminnat Oy:hyn toteutui 31.5.2016. Otavan Uudet Liiketoiminnat Oy:n tytäryhtiöksi tuli NettiX Oy, joka omistaa Ampparit Oy:n osakekannan. Jakautumisen jälkeen Uudet Liiketoiminnat -liiketoiminta-alueen juridinen rakenne vastaa raportoitua liiketoimintakokonaisuutta. Tilikauden lopussa Ühinened Aja-kirjad AS:n osakekanta, josta Otavamedia Oy omisti 60 %, myytiin MBO-kaupalla toimivalle johdolle.

Otavamedia Oy:n toimitusjohtaja Pekka Harju irtisanoutui ja Suomalainen Kirjakauppa Oy:n toimitusjohtaja Timo Kopra nimitettiin 22.6.2016 alkaen Otavamedia Oy:n toimitusjohtajaksi. Suomalainen Kirjakauppa Oy:n toimitusjohtajaksi nimitettiin Panu Porkka, joka aloitti tehtävässään 18.1.2017.

Kirjat

Liikevaihto oli 61,5 (54,5) miljoonaa euroa, jossa oli kasvua 13 %. Operatiivinen liiketulos oli 8,0 (7,2) miljoonaa euroa eli 12,9 % (13,1 %) liikevaihdosta. Kustannusosakeyhtiö Otavan liikevaihto kasvoi ja tulos parani. Myös Otavan Kirjapaino Oy:n liikevaihto kasvoi ja tulos parani. Like Kustannus Oy:n liikevaihto laski ja tulos heikkeni edellisvuodesta.

Kauppa

Suomalainen Kirjakauppa Oy:n liikevaihto oli 105,2 (107,9) miljoonaa euroa, jossa oli laskua 2 %. Operatiivinen liiketulos heikkeni edellisvuodesta myyntin laskun myötä. Konseptiuudistettujen myymälöiden määrä kasvoi tilikaudella 48 myymälään ja yhtiö kasvatti edelleen markkinaosuuttaan.

Lehdet

Lehdet-liiketoiminnan liikevaihto oli 127,3 (130,5) miljoonaa euroa, jossa oli laskua 2 %. Sekä lehtien tilausmyynti että mediomyynti laskivat edellisvuodesta. Operatiivinen liiketulos oli 15,2 (17,2) miljoonaa euroa eli 11,9 % (13,2 %) liikevaihdosta. Tulostason säilyminen hyvänä huolimatta liikevaihdon laskusta johtui toimintojen tehostamisesta ja uudelleenjärjestelyistä. Kirjakerholiiketoiminnan liikevaihto kasvoi ja tulos parani. Otavamedia Oy:n tulos säilyi hyvällä tasolla. Asiakasviestintään liikevaihto kasvoi yritysostojen johdosta, mutta tulos heikkeni.

Uudet liiketoiminnat

Uudet liiketoiminnat koostuvat Otavamedia Oy:n osittaisjakaantumisen jälkeen Otavan Uudet Liiketoiminnat Oy:stä ja sen tytäryhtiöistä NettiX Oy:stä ja Ampparit Oy:stä. Liiketoiminta-alue kasvoi edelleen (+16 %) ja suhteellinen kannattavuus säilyi korkealla tasolla.

Tase, investoinnit ja rahoitusasema

Vuoden 2016 aikana taseen loppusumma kasvoi runsaat 12 %. Konsernin omavaraisuusaste pysyi hyvänä ja oli vuoden lopussa 72,5 % (77,6%).

Konsernin bruttoinvestoinnit olivat 47,5 (15,9) miljoonaa euroa. Merkittävimmät investoinnit tehtiin sijoituksiin, yritysostoihin, myymälä uudistuksiin ja tietokoneohjelmistoihin. Joulukuussa tehdyillä pörssikaupoilla Otava Oy osti 40,6 miljoonalla eurolla 7,8 miljoonaa kappaletta Alma Media Oyj:n osakkeita, joka on 9,5 % yhtiön osakekannasta. Osakkeiden pörssiarvo oli vuoden lopussa 39,4 miljoonaa euroa.

Konsernin rahoitusasema ja maksuvalmius pysyivät hyvänä. Konsernin nettokassavarat olivat vuoden lopussa 12,1 miljoonaa euroa. Kassavarojen ja tililuottojen lisäksi konsernin maksuvalmiutta on turvattu lyhytaikaisilla rahoitusliimiiteillä. Konsernin tulorahoitus oli 31,9 (31,9) miljoonaa euroa. Nettorahoituskulut olivat 0,2 (0,0) miljoonaa euroa eli 0,1 % (0,0 %) liikevaihdosta.

Riskit

Konsernin asema on vakiintunut kirja- ja aikakauslehtimarkkinoilla, joilla vuosittain ei tapahdu suuria vaihteluita.

Arviot konsernin kirjojen kokonaisympäristä eivät ole vuosittain merkittävästi eronneet toteutuneesta myynnistä. Yhtiössä on käytössä aikaan sidottu nimi-kekohtainen epäkurantointimenettely. Näin ollen kirjavaraston epäkuranttiusriski on vähäinen.

Konsernin aikakauslehtien tilaajat ovat pitkäaikaisia asiakkaita ja maksavat tilauksensa pääsääntöisesti etukäteen. Asiakaslehtimarkkinoilla sopimukset ovat yleensä vähintään vuoden pituisia. Mediamyymälämarkkinoilla myynnin vaihtelut voivat olla suurempia, mutta mediamyynnin osuus liikevaihdosta on lehdenmyyntiin verrattuna pienempi.

Pääosa konsernin tarvitsemien tavaroiden ja palvelujen hintakehityksestä on hyvin ennakoitavissa. Paperin hinnanvaihteluihin on varauduttu pitkäaikaisin sopimuksin.

Konserni on myynnin kasvun turvaamiseksi investoinut myös ydinliiketoimintoihin liittyvään sähköiseen liiketoimintaan, koska painettujen tuotteiden markkinoilla myynti laskee eikä näkyvissä ole muutosta.

Hallituksen esitys yhtiökokoukselle

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat ovat 147 165 tuhatta euroa, josta tilikauden voitto on 18 507 tuhatta euroa. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että voitonjakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

Osinkona jaetaan 4,80 euroa/osake omaan pääomaan jätetään	9 293 tuhatta euroa 137 872 tuhatta euroa
	147 165 tuhatta euroa

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

Henkilöstö

Konsernin palveluksessa olleen henkilöstön lukumäärät ovat seuraavat:

Konserni	2016	2015	2014
Keskimääräinen henkilömäärä	1 103	1 079	1 082
Palkat ja palkkiot (1 000 €)	52 459	50 170	51 297

Konsernissa on ollut käytössä vuodesta 2002 alkaen koko henkilökuntaa koskeva kannustepalkkiojärjestelmä. Vuoden 2016 tuloksesta maksetaan yhtiökohtaisten tavoitteiden ylittäneistä tuloksista kannustepalkkiota sosiaalikuluneen koko henkilökunnalle yhteensä 2,1 miljoonaa euroa.

Edellä selostetun perusteella konsernin toimintaan liittyvät riskit ovat pieniä. Konsernin vahva kassavirta ja korkea omavaraisuusaste turvaavat konsernin toiminnan jatkuvuuden markkinahäiriö- ja muissa riskitilanteissa. Riskejä on katettu myös omaisuus- ja keskeytysvakuutuksilla.

Yhtiökokouksen päätökset

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 17.3.2016 valittiin hallituksen jäseniksi Olli Reenpää, Henrik Ehrnrooth, Jorma Ollila, Eero Broman, Heikki Lehtonen ja Alexander Lindholm. Varajäseniksi valittiin Pasi Vainio, Minna Castrén, Timo Kopra ja Pekka Harju. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Henrik Ehrnrooth. Hallituksen sihteerinä on toiminut Ora Lyytikäinen. Tilintarkastajaksi valittiin uudelleen Kari Miettinen, KHT ja varalle Tilintarkastusyhteisö Oy Audicon Ab. Yhtiökokous päätti jakaa osinkoa 4,50 euroa osakkeelle eli yhteensä 8,8 miljoonaa euroa.

Lisäksi yhtiökokous päätti antaa hallitukselle valtuudet hankkia enintään 15 % yhtiön omista osakkeista vapaalla omalla pääomalla. Valtuutus on voimassa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka.

Osakkeet

Yhtiössä on 1 936 085 osaketta. Osakkeella ei ole nimellisarvoa. Kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa. Osakkeiden luovutusta koskee yhtiöjärjestyksen lunastuslauseke.

Alkaneen tilikauden näkymät

Vuosi 2017 on Otava-konsernille edelleen haastava. Suomen taloudessa näkyy vain heikkoa kasvua, joten toimintaympäristö tulee pysymään vaikeana. Kirjamarkkinat laskevat edelleen. Lehtien tilausmyynti, joka on merkittävä osa konsernin liikevaihtoa ja tulosta, on hankaloitunut etenkin uusmyynnin osalta. Liikevaihdon kasvattaminen on painetun kustantamisen alalla vaikeaa. Uusien liiketoimintojen kehittäminen on välttämätöntä, vaikka sähköisten kirjojen ja lehtien myynnin määrät ovat olleet vähäisiä ja myynnin kasvu on ollut odotettua hitaampaa. Tehostamistoimia jatkamalla ja uusien toimintatapojen avulla konsernin tulos pystytään säilyttämään nykyisellä hyvällä tasolla.

Tuloslaskelma

		KONSERNI 2016	KONSERNI 2015
1.1.-31.12. M€	Liite		
LIKEVAIHTO	1	292,0	292,5
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		-1,6	0,3
Valmistus omaan käyttöön		1,7	1,0
Liiketoiminnan muut tuotot	2	4,0	3,9
Materiaalit ja palvelut			
Aineet ja tarvikkeet			
Ostot tilikauden aikana		-59,7	-61,7
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)		2,5	-0,4
Ulkopuoliset palvelut		-61,3	-59,0
Henkilöstökulut	3	-64,9	-62,5
Poistot ja arvonalentumiset	4	-10,9	-11,2
Liiketoiminnan muut kulut	5	-74,5	-75,6
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		0,2	0,4
		-268,6	-270,0
LIKEVOITTO		27,5	27,8
Rahoitustuotot ja -kulut	6	-0,2	0,0
VOITTO ENNEN VEROJA		27,3	27,7
Tuloverot			
Tilikaudelta		-6,5	-7,1
Aikaisemmilta tilikausilta		0,0	0,0
Laskennallisten verovelkojen ja saamisten muutos		0,3	0,2
		-6,3	-6,9
Vähemmistöosuus		-0,1	-0,1
TILIKAUDEN VOITTO		21,0	20,7

Tase

31.12. M€	Liite	KONSERNI 2016	KONSERNI 2015
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT 7			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet		72,1	74,1
Liikearvo		0,0	
Konserniliikearvo		6,0	7,7
Muut aineettomat hyödykkeet		6,4	7,2
Ennakkomaksut		1,0	0,3
		85,4	89,4
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet		31,7	31,7
Rakennukset ja rakennelmat		21,6	23,1
Koneet ja kalusto		5,9	6,0
Muut aineelliset hyödykkeet		0,9	1,0
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		0,3	0,3
		60,6	62,0
Sijoitukset 8			
Osuudet osakkuusyhtiöissä		5,3	4,5
Muut osakkeet ja osuudet		44,0	3,4
Muut saamiset		1,3	0,5
		50,5	8,4
Pysyvät vastaavat yhteensä		196,5	159,8
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet		0,9	1,0
Keskeneräiset tuotteet		2,6	3,2
Valmisteet		26,2	24,6
Ennakkomaksut		0,1	0,1
		29,8	28,8
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset		8,4	9,5
Saamiset omistusyhtiöiltä	9	6,1	5,1
Laskennalliset verosaamiset	11	0,9	0,7
Muut saamiset		2,2	4,6
Siirtosaamiset	9	5,9	5,9
		23,5	25,7
Rahat ja pankkisaamiset		32,1	36,4
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		85,4	90,8
Vastaavaa yhteensä		282,0	250,6

Tase

		KONSERNI 2016	KONSERNI 2015
31.12. M€	Liite		
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA	10		
Osakepääoma		8,9	8,9
Ylikurssirahasto		25,0	25,0
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		2,3	2,3
Edellisten tilikausien voitto		131,6	120,6
Tilikauden voitto		21,0	20,7
Oma pääoma yhteensä		188,8	177,5
VÄHEMMISTÖOSUUS		0,1	0,1
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen			
Laskennallinen verovelka	11	0,7	0,7
		0,7	0,7
Lyhytaikainen			
Lainat rahoituslaitoksilta		20,0	
Saadut ennakot		21,4	21,7
Ostovelat		10,8	11,0
Velat omistusyhteisyrityksille	12	4,2	4,2
Muut velat		6,4	6,2
Siirtovelat	12	29,5	29,2
		92,3	72,3
Vieras pääoma yhteensä		93,0	73,0
Vastattavaa yhteensä		282,0	250,6

Rahoituslaskelma

M€	Liite	KONSERNI 2016	KONSERNI 2015
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA			
Voitto ennen veroja		27,3	27,7
Suoriteperusteisten erien peruminen	14	10,8	10,8
Tulorahoitus ennen nettokäyttöpääoman muutosta		38,2	38,5
Käyttöpääoman muutos	14	2,3	3,0
Liiketoiminnan kassavirta		40,5	41,5
Saadut korot		0,1	0,1
Maksetut korot		0,0	0,0
Saadut osingot liiketoiminnasta		0,2	0,2
Maksetut verot		-7,2	-8,9
Lyhytaik.koroll.liikesaam. lisäys (-) / vähennys (+)			0,0
Muut rahoituserät liiketoiminnasta		-0,1	0,0
Liiketoiminnan rahavirta		33,5	32,8
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-5,5	-5,2
Luovutustulot aineell. ja aineettomista hyödykkeistä		0,0	0,1
Investoinnit muihin sijoituksiin		-41,4	-0,1
Ostetut tytäryhtiöosakkeet		0,2	-9,5
Myydyt tytäryhtiöosakkeet		-0,4	
Ostetut osakkuusyhtiöosakkeet		-0,8	-1,0
Luovutustulot sijoituksista		0,0	0,0
Investointien rahavirta		-47,8	-15,8
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Omien osakkeiden hankkiminen		-0,9	
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut			-4,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+), vähennys (-)		19,7	0,0
Osingonjako		-8,8	-8,8
Rahoituksen rahavirta		10,1	-12,8
Rahavarojen muutos		-4,2	4,3
Rahavarat 1.1.		36,4	32,1
Sijoitusrahasto-osuuksien arvonmuutos		0,0	0,0
Rahavarat 31.12.		32,1	36,4

Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Otava Oy:n lisäksi kaikki ne kotimaiset ja ulkomaiset tytäryhtiöt, joiden osakkeiden äänimäärästä emoyhtiö omistaa joko suoraan tai välillisesti yli 50 %.

Osakkuusyhtiöiksi katsotaan yritykset, joista konsernilla on 20–50 % osakkeiden tuottamasta äänimäärästä.

Konsolidointiperiaatteet

Konsernitilinpäätös on laadittu emoyhtiön ja tytäryhtiöiden tuloslaskelmien, taseiden, rahoituslaskelmien ja liitetietojen yhdistelmänä. Yhdistelyssä on eliminoitu konserniyhtiöiden sisäiset tuotot ja kulut, keskinäiset saamiset ja velat sekä sisäiset realisoitumattomat katteet ja sisäinen voitonjako. Vähemmistön osuus on erotettu tilikauden tuloksesta ja taseen omasta pääomasta.

Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmän mukaan. Tytäryhtiöiden hankinta-arvon ja oman pääoman ero on konsernitaseessa kohdistettu tytäryhtiöiden pysyviin vastaaviin. Aineettomissa hyödykkeissä esitetyt julkaisuoikeuksien arvot on määritetty ulkopuolisen asiantuntijan toimesta lehtiakohtaisesti tuottoarvomenetelmällä. Julkaisuoikeuksien arvot ylittävät merkittävästi niiden poistamattoman hankintamenon. Julkaisuoikeuksien arvot määritetään vuosittain ja tarvittaessa tehdään poistoja. Kiinteistöihin kohdistettu eliminointiero poistetaan kyseisen omaisuususerän poistosuunnitelman mukaisesti.

Kohdistamatta jäänyt konserniaktiiva tai -reservi esitetään omana eränään konsernitaseessa ja poistetaan tai tuloutetaan taloudellisena vaikutusaikanaan.

Osakkuusyhtykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyhtiöiden tilikauden tuloksesta konsernilikearvon poistolla vähennettynä on esitetty omana eränään. Osakkuusyhtiöiltä saadut osingot on eliminoitu.

Tuloverot

Konsernin tuloveroihin kirjataan konserniyhtiöiden verotettaviin tuloksiin perustuvat verot ja taseen laskennallisen verosaamisen ja -velan muutokset. Laskennallinen verosaaminen ja -velka on laskettu suomalaisen yhtiöiden osalta 20,0 %:n verokannalla. Pysyvien vastaavien arvonkorotuksesta laskettu verovelka esitetään tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Valuuttamääräiset erät

Tilinpäätöksessä valuuttamääräiset saamiset ja velat on muutettu euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin.

Pysyvät vastaavat

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on aktivoitu hankintamenoihin vähennettynä taloudellisen käyttöiän mukaan lasketuilla suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaisten ja kirjanpidollisten poistojen erotus on esitetty erillisyhtiöiden tilinpäätöksissä poistoerona tuloslaskelmassa. Erillisyhtiöiden taseissa poistoerotus on kirjattu kertyneisiin poisteroihin. Poistoina esitetään hankintamenosta taloudellisen käyttöiän mukaan lasketut suunnitelman mukaiset poistot. Poistoaajat ovat seuraavat:

aineettomat oikeudet	5–10 vuotta
konsernilikearvo	5 vuotta
muut pitkävaikutteiset menot	3–15 vuotta
rakennukset ja rakennelmat	10–50 vuotta
koneet	3–12 vuotta
kalusto ja irtaimisto	3–10 vuotta

Lisäksi eräisiin maa-alueisiin sisältyy aikaisempina vuosina tehtyjä arvonkorotuksia, joista ei tehdä poistoja.

Tilinpäätössiirtojen kertymä

Konsernitaseessa poistoerot on jaettu omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Tilikauden aikana tapahtunut muutos on vastaavasti jaettu tuloslaskelmassa tilikauden tulokseen ja laskennallisen verovelan muutokseen.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu muuttuviin valmistus- tai hankintamenoihin tai niitä alhaisempiin todennäköisiin luovutushintoihin. Varaston käyttö on kirjattu liiketoiminnan luonteesta riippuen joko FIFO-periaatteen tai keskihankintahinnan mukaan.

Eläkesitoumukset

Eläketurva on hoidettu ulkopuolisessa eläkevakuutusyhtiössä. Eläkevakuutusmaksut on jaksotettu vastaamaan tilinpäätöksen suoriteperusteisia palkkoja. Suorat eläkevastuut on sisällytetty siirtovelkoihin.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

M€	KONSERNI 31.12.2016	KONSERNI 31.12.2015
1. LIIKEVAIHTO TOIMIALOITTAIN JA MARKKINA-ALUEITTAIN		
Toimialoittain		
Kirjat	61,5	54,5
Kauppa	105,2	107,9
Lehdet	127,3	130,5
Uudet liiketoiminnot	16,0	14,4
Muu	8,1	7,5
Toimialojen välinen liikevaihto	-26,1	-22,3
Yhteensä	292,0	292,5
Markkina-alueittain		
Kotimaa	290,2	290,2
Muut	1,8	2,2
Yhteensä	292,0	292,5
2. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT		
Vuokratuotot	1,9	1,8
Pysyvien vastaavien myyntivoitot	0,1	0,1
Muut tuotot	2,0	2,1
Yhteensä	4,0	3,9
3. HENKILÖSTÖÄ JA TOIMIELINTEN JÄSENIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	52,5	50,2
Eläkekulut	9,5	9,7
Muut henkilöstökulut	2,9	2,6
Yhteensä	64,9	62,5
Johdon palkat ja palkkiot		
Hallituksen jäsenet ja toimitusjohtajat	1,9	1,9
Henkilöstö keskimäärin (kokoaikaiseksi muutettu)		
Kirjat	221	218
Kauppa	378	374
Lehdet	445	426
Uudet liiketoiminnot	10	9
Muu	49	52
Yhteensä	1 103	1 079
4. POISTOT JA ARVONALENTUMISET		
Suunnitelman mukaiset poistot	6,7	7,5
Poistot konsernin liikearvosta ja liiketoimintojen hankintamenoista	4,3	3,8
Yhteensä	10,9	11,2

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

M€	KONSERNI 31.12.2016	KONSERNI 31.12.2015
5. TILINTARKASTAJAN PALKKIOT		
Tilintarkastuspalkkiot	0,1	0,1
Muut palvelut	0,0	0,0
Yhteensä	0,1	0,1
6. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		
Osinkotuotot		
Muilta	0,0	0,0
Tuotot pysyvien vastaavien sijoituksista	0,0	0,0
Korkotuotot		
Muilta	0,2	0,1
Yhteensä	0,2	0,1
Sijoitusten arvonalentumiset		
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista		0,0
Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien sijoituksista	0,0	0,0
Arvonalentumisten palautukset	0,0	0,0
Yhteensä	0,0	0,0
Korkokulut		
Muille	0,4	0,0
Yhteensä	0,4	0,0
Muut rahoituskulut		
Muille	0,1	0,0
Yhteensä	0,1	0,0
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-0,2	0,0

M€	KONSERNI 31.12.2016	KONSERNI 31.12.2015
7. PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat oikeudet		
Hankintameno 1.1.	105,7	113,5
Lisäykset	0,3	0,2
Vähennykset	-1,7	-0,3
Siirrot erien välillä	0,0	-7,7
Hankintameno 31.12.	104,2	105,7
Kertyneet poistot 1.1.	-31,6	-35,5
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot ja arvonalennukset	1,7	6,2
Tilikauden poisto	-2,3	-2,3
Kertyneet poistot 31.12.	-32,2	-31,6
Kirjanpitoarvo 31.12.	72,1	74,1
Liikearvo		
Hankintameno 1.1.		
Lisäykset	0,0	
Hankintameno 31.12.	0,0	
Kertyneet poistot 1.1.		
Tilikauden poisto	0,0	
Kertyneet poistot 31.12.	0,0	
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,0	
Konserniliikearvo		
Hankintameno 1.1.	30,1	22,0
Lisäykset	0,3	8,1
Hankintameno 31.12.	30,4	30,1
Kertyneet poistot 1.1.	-22,3	-20,9
Tilikauden poisto	-2,1	-1,5
Kertyneet poistot 31.12.	-24,4	-22,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	6,0	7,7
Muut aineettomat hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	82,1	75,1
Lisäykset	1,5	1,8
Vähennykset	-5,4	-2,6
Siirrot erien välillä	1,5	7,9
Hankintameno 31.12.	79,7	82,1
Kertyneet poistot 1.1.	-74,9	-68,7
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot ja arvonalennukset	4,6	-2,7
Tilikauden poisto	-2,9	-3,5
Kertyneet poistot 31.12.	-73,3	-74,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	6,4	7,2
Ennakkomaksut aineettomista hyödykkeistä		
Hankintameno 1.1.	0,3	0,5
Lisäykset	1,5	0,8
Vähennykset	-0,1	0,0
Siirrot erien välillä	-0,7	-0,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,0	0,3
Maa- ja vesialueet		
Hankintameno 1.1.	31,7	31,7
Kirjanpitoarvo 31.12.	31,7	31,7

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

M€	KONSERNI 31.12.2016	KONSERNI 31.12.2015
Rakennukset ja rakennelmat		
Hankintameno 1.1.	69,8	69,9
Lisäykset	0,3	0,3
Vähennykset	0,0	-0,8
Siirrot erien välillä	0,0	0,4
Hankintameno 31.12.	70,1	69,8
Kertyneet poistot 1.1.	-46,7	-45,7
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot ja arvonalennukset	0,0	0,8
Tilikauden poisto	-1,8	-1,8
Kertyneet poistot 31.12.	-48,5	-46,7
Kirjanpitoarvo 31.12.	21,6	23,1
Koneet ja kalustot		
Hankintameno 1.1.	34,5	44,4
Lisäykset	1,7	1,7
Vähennykset	-5,5	-11,4
Siirrot erien välillä	0,1	-0,1
Hankintameno 31.12.	30,8	34,5
Kertyneet poistot 1.1.	-28,6	-38,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot ja arvonalennukset	5,5	11,6
Tilikauden poisto	-1,8	-2,1
Kertyneet poistot 31.12.	-24,9	-28,6
Kirjanpitoarvo 31.12.	5,9	6,0
Tuotannollisten koneiden ja laitteiden tasearvo 31.12.	1,6	1,9
Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	1,0	1,1
Lisäykset	0,0	0,0
Vähennykset	0,0	-0,1
Siirrot erien välillä		0,0
Hankintameno 31.12.	1,0	1,0
Kertyneet poistot 1.1.	-0,1	-0,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot ja arvonalennukset		0,1
Tilikauden poisto	0,0	0,0
Kertyneet poistot 31.12.	-0,1	-0,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,9	1,0
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno 1.1.	0,3	0,1
Lisäykset	0,2	0,5
Siirrot erien välillä	-0,1	-0,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,3	0,3
Arvonkorotukset		
Edellä mainittuihin kirjanpitoarvoihin sisältyy arvonkorotuksia seuraavasti:		
Maa- ja vesialueet		
Arvo 1.1.	1,1	1,1
Arvo 31.12.	1,1	1,1

M€	KONSERNI 31.12.2016	KONSERNI 31.12.2015
8. SIJOITUKSET		
Osuudet osakkuusyhtiöissä		
Kirjanpitoarvo 1.1.	4,5	3,2
Lisäykset	0,6	1,0
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	0,2	0,4
Saadut osingot	-0,2	-0,2
Siirrot erien välillä	0,2	
Kirjanpitoarvo 31.12.	5,3	4,5
Kirjanpitoarvoon sisältyy liikearvoa	0,5	0,6
Muut osakkeet ja osuudet		
Kirjanpitoarvo 1.1.	3,4	3,4
Lisäykset	40,8	0,0
Vähennykset	0,0	0,0
Siirrot erien välillä	-0,2	
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset	0,0	
Arvonalentumiset	0,0	0,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	44,0	3,4
Muut saamiset		
Kirjanpitoarvo 1.1.	0,5	0,4
Lisäykset	0,8	0,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,3	0,5
KONSERNIYRITYKSET		
	Kotipaikka	Konsernin om.osuus, %
Ampparit Oy	Joensuu	100,0 %
Kirjatalo Oy	Helsinki	100,0 %
Kustannusosakeyhtiö Moreeni	Helsinki	60,0 %
Kustannusosakeyhtiö Nemo	Helsinki	100,0 %
Kustannusosakeyhtiö Otava	Helsinki	100,0 %
Lakiperintä Oy	Helsinki	100,0 %
Like Kustannus Oy	Helsinki	100,0 %
NettiX Oy	Helsinki	100,0 %
Otavamedia Oy	Helsinki	100,0 %
Otavan Kirjapaino Oy	Helsinki	100,0 %
Otavan Uudet Liiketoiminnat Oy	Helsinki	100,0 %
Otavanmäki Oy	Helsinki	100,0 %
Suomalainen Kirjakauppa Oy	Helsinki	100,0 %
OSAKKUUSYRITYKSET		
DiSEL21 Oy	Helsinki	21,5 %
Kirjavälitys Oy	Hyvinkää	47,0 %
Osuuskunta Suomen Lehtimiehet	Helsinki	50,0 %
Ubiikki Oy	Helsinki	24,8 %
9. SAAMISET		
Lyhytaikaiset saamiset		
Omistusyhteisyriyksiltä		
Myyntisaamiset	6,1	5,1
Muut saamiset		0,0
Yhteensä	6,1	5,1
Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
Tuloverosaamiset	2,3	1,3
Jaksotetut kulut	2,6	3,4
Muut	1,0	1,2
Yhteensä	5,9	5,9

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

M€	KONSERNI 31.12.2016	KONSERNI 31.12.2015
10. OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma 1.1.	8,9	8,9
Osakepääoma 31.12.	8,9	8,9
Ylikurssirahasto 1.1.	25,0	25,0
Ylikurssirahasto 31.12.	25,0	25,0
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	2,3	2,3
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	2,3	2,3
Kertyneet voittovarot 1.1.	141,3	129,4
Osingonjako	-8,8	-8,8
Omien osakkeiden hankinta	-0,9	
Kertyneet voittovarot 31.12.	131,6	120,6
Tilikauden voitto	21,0	20,7
Oma pääoma yhteensä	188,8	177,5
11. LASKENNALLISET VEROVELAT JA -SAAMISET		
Laskennalliset verosaamiset		
Yhdistelytoimenpiteistä	0,9	0,7
Yhteensä	0,9	0,7
Laskennalliset verovelat		
Poistoerosta	0,5	0,5
Arvonkorotuksista	0,2	0,2
Yhteensä	0,7	0,7
Hyllypoistoihin liittyvät laskennalliset verosaamiset	0,8	0,8
12. VIERAS PÄÄOMA		
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua		
Konsernilla ei ole lainoja, jotka erääntyvät yli viiden vuoden kuluttua.		
Lyhytaikaiset velat		
Omistusyhteisyrityksiltä		
Ostovelat	4,2	4,2
Muut velat	0,0	0,0
Siirtovelat	0,0	0,0
Yhteensä	4,2	4,2
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
Tuloverovelat	1,1	0,8
Jaksotetut henkilöstökulut	15,5	15,5
Korkovelat	0,0	0,0
Muut	12,9	12,8
Yhteensä	29,5	29,2

M€	KONSERNI 31.12.2016	KONSERNI 31.12.2015
13. ANNETUT VAKUUDET, VASTUUSITOUMUKSET JA MUUT VASTUUT		
Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä		
Konsernilla ei ole lainojen vakuudeksi annettuja kiinnityksiä.		
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Vuokravakuudet	0,2	0,3
Yhteensä	0,2	0,3
Muut omasta puolesta annetut vakuudet		
Annetut pantit	0,7	0,5
Yhteensä	0,7	0,5
Leasingvastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	0,9	0,9
Myöhemmin maksettavat	0,9	0,9
Yhteensä	1,8	1,9
Muut vastuut omasta puolesta		
Vuokravastuut	31,3	31,5
Muut vastuut	5,6	0,1
Yhteensä	36,9	31,6
Johdannaissopimukset		
Koronvaihtosopimukset		
Kohde-etuuden arvo	0,0	2,0
Käypä arvo	0,0	0,0
14. KASSAVIRTALASKELMA		
Seuraavilla kirjauksilla muutetaan tuloslaskelman suoriteperusteiset erät kassaperusteisiksi sekä perutaan erät, jotka esitetään muualla kassavirtalaskelmassa:		
Oikaisut		
Poistot	10,9	11,2
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista	-0,2	-0,4
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	0,0	-0,1
Sijoitusten luovutustulot	-0,1	0,0
Osinkotuotot	0,0	0,0
Korkotuotot	-0,2	-0,1
Korkokulut	0,5	0,1
Muut tuotot ja kulut	0,0	0,0
Yhteensä	10,8	10,8
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaiset liikesaamiset, lisäys (-), vähennys (+)	+3,7	-0,8
Vaihto-omaisuus, lisäys (-), vähennys (+)	-0,9	+0,1
Korottomat lyhytaikaiset velat, lisäys (+), vähennys (-)	-0,4	+3,8
Yhteensä	2,3	3,0

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen päiväys ja allekirjoitukset
Helsingissä 10. päivänä helmikuuta 2017

Henrik Ehrnrooth

Olli Reenpää

Jorma Ollila

Eero Broman

Heikki Lehtonen

Alexander Lindholm, toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

OTAVA OY:N YHTIÖKOKOUKSELLE

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olen tilintarkastanut Otava Oy:n (y-tunnus 0822255-6) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonani esitän, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olen suorittanut tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiani kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa. Olen riippumaton emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaani tilintarkastusta ja olen täyttänyt muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuuteni. Käsitökseni mukaan olen hankkinut lausuntoni perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esit-

tämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenani on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntoni. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytän ammatillista harkintaa ja säilytän ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistan ja arvioin väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelen ja suoritan näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankin lausuntoni perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- Muodostan käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta en siinä tarkoituksessa, että pystyisin antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioin sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teen johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teen hankkimani tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätökseni on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, minun täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessani lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntoni. Johtopäätökseni perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioin tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankin tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäkseen antamaan

lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaan konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaan tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoin hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistan tilintarkastuksen aikana.

MUUT RAPORTOINTIVELVOITTEET

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen sisältyvän informaation. Tilinpäätöstä koskeva lausuntoni ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenani on lukea toimintakertomukseen sisältyvä informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessäni arvioida, onko toimintakertomukseen sisältyvä informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimani tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenani on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonani esitän, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teen suorittamani työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomukseen sisältyvässä informaatioissa on olennainen virheellisyys, minun on raportoitava tästä seikasta. Minulla ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 10. päivänä helmikuuta 2017

Kari Miettinen, KHT

Yhteystiedot

Emoyhtiö

OTAVA OY

PL 134, 00121 Helsinki
Käyntiosoite:
Uudenmaankatu 10, 00120 Helsinki
Puh. (09) 15 661
etunimi.sukunimi@otava.fi
www.otavakonserni.fi

Kirjat

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ

OTAVA

PL 134, 00121 Helsinki
Käyntiosoite:
Uudenmaankatu 10, 00120 Helsinki
Puh. (09) 15 661
etunimi.sukunimi@otava.fi
www.otava.fi

LIKE KUSTANNUS OY

PL 37, 00521 Helsinki
Käyntiosoite:
Uudenmaankatu 10, 00120 Helsinki
Puh. (09) 15 661
etunimi.sukunimi@like.fi
www.like.fi

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ

MOREENI

Uudenmaankatu 10, 00120 Helsinki
Puh. (09) 15 661
etunimi.sukunimi@moreenikustannus.fi
www.moreenikustannus.fi

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ

NEMO

Uudenmaankatu 10, 00120 Helsinki
Puh. (09) 15 661
etunimi.sukunimi@nemokustannus.fi
www.nemokustannus.fi

OTAVAN KIRJAPAINO OY

Otavantie 11,
42700 Keuruu
Puh. (09) 15 661
Myynti ja markkinointi:
Uudenmaankatu 10, 00120 Helsinki
etunimi.sukunimi@otava.fi
www.otavankirjapaino.fi

Kauppa

SUOMALAINEN KIRJAKAUPPA OY

Maistraatinportti 1, 00240 Helsinki
Puh. (09) 15 661
etunimi.sukunimi@suomalainen.com
www.suomalainen.com

Lehdet

OTAVAMEDIA OY

Maistraatinportti 1, 00015 Otavamedia
Puh. (09) 15 661
etunimi.sukunimi@otava.fi
www.otavamedia.fi

OTAVAMEDIA OMA, ASIAKASVIESTINTÄ

Maistraatinportti 1, 00015 Otavamedia
Puh. (09) 15 661
etunimi.sukunimi@otava.fi

ElectroCity,
Tykistökatu 4, 20520 Turku
Puh. (09) 15 661
etunimi.sukunimi@otava.fi
www.otavamedia.fi

OTAVAMEDIA OY, SUURI SUOMALAINEN KIRJAKERHO

Maistraatinportti 1, 00015 Otavamedia
Puh. (09) 15 661
etunimi.sukunimi@otava.fi
www.sskk.fi

Uudet liiketoiminnot

OTAVAN UUDET LIIKETOIMINNOT OY

Maistraatinportti 1, 00015 Otavamedia
Puh. (09) 15 661
etunimi.sukunimi@otava.fi

NETTIX OY

Maistraatinportti 1, 00240 Helsinki
Puh. 0600 04070
etunimi.sukunimi@otava.fi,
etunimi@nettix.fi
asiakaspalvelu@nettix.fi
www.nettix.fi

AMPPARIT OY

Maistraatinportti 1
00240 Helsinki
Puh. (09) 15 661
ampparit@ampparit.com
www.ampparit.com

OTAVA

KONSERNI

Vuosikertomus 2016
TOIMITUS **Monika Winqvist**, Otavamedia Oy
ULKOASU **Otavamedia Oy**
REPROTYÖ **Aste Helsinki Oy** PAINOTYÖ **Otavan Kirjapaino Oy**

